

Dům pro seniory a dostupné bydlení Nepomuk

Diplomní projekt
LS 2015/2016
autorka: Bc. Tereza Kafková
vedoucí: doc. Ing. arch. Michal Kohout
Ing.arch. David Tichý Ph.D.

Děkuji

doc. Ing. arch. Michalu Kohoutovi, Ing.arch. Davidu Tichému Ph.D. a Ing.arch. Filipu Tittlovi za vedení práce a cenné rady,
děkuji mé rodině a přátelům za pomoc a trpělivost po celou dobu studia, děkuji Adamovi za nesmírnou podporu.

Zadání diplomové práce
Prohlášení diplomanta

- 1/ Úvod
úvod, zadání, cíle
- 2/ Analýza tématu - péče o seniory
teorie péče o seniory
urbanismus
zahrada
psychobiografický model péče
možnosti multifunkce
rešerše
Sue Ryder
Stacionář Julie & školka Julinka
Seniorzentrum Zams-Schönweis
Kamillus
stavební program

- 3/ Analýza místa - Nepomuk & řešené území
historie
morfologie terénu
morfologie zástavby
prostupnost území
územní plán
funkční využití
SWOT
problémová mapa
vlastnické poměry

- 4/ Návrh
situace širších vztahů M 1:2000
situace - krajinné návaznosti řešeného území M 1:1000
situace - řešené území - krajinařské úpravy M 1:500

- 4.1/ Dům pro seniory
půdorys 1.NP s řešenou parcelou - M 1:250
půdorys 1.NP - M 1:100
půdorys 2.NP - M 1:100
řezy A-A', B-B' - 1:100
pohled V, S+Z, J, V+J - M 1:100
vizualizace

- 4.2/ Komunitní dům s dostupným bydlením
půdorys 1.NP s řešenou parcelou - M 1:250
půdorys 1.NP - M 1:100
půdorys 2.NP - M 1:100
půdorys 3.NP - M 1:100
půdorys 4.NP - M 1:100
půdorys 1.PP - M 1:100
řez A-A' - M 1:100
řez B-B' - M 1:100
řez C-C' - M 1:100
pohled SV, SZ, JZ, JV - M 1:100
vizualizace

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Tereza Kafková

datum narození: 24.8.1989

akademický rok, semestr: 2015/16, LS

ústav: Ústav nauky o budovách 15118

vedoucí diplomové práce: doc.Ing.arch. Michal Kohout, Ing.arch. David Tichý Ph.D.

téma diplomové práce: **DŮM PRO SENIORY
A DOSTUPNÉ BYDLENÍ NEPOMUK**

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Tématem diplomové práce je návrh souboru budov v historickém centru města Nepomuk, se zaměřením na bydlení seniorů a nízkopříjmových skupin obyvatel.

Cílem diplomové práce je navrhnout pro Nepomuk finančně dostupné nájemní bydlení s ohledem na potřeby předem specifikovaných skupin obyvatel, posilující jejich společenské a komunitní vazby. Návrh bude vhodně reagovat na kontext okolní zástavby a posilovat celkový obraz města.

2/ stavební program

- seniorské bydlení - bezbariérové malometrážní byty, společné prostory, komunitní zahrada, denní stacionář, zázemí terénní pečovatelské služby
- dostupné bydlení - byty 1kk-3kk, společné prostory
- komunitní centrum - kavárna/restaurace, knihovna, třída/dílna
- součástí návrhu bude propojení dvou zadaných parcel v centru města a zapojení existujícího domova s pečovatelskou službou pomocí úprav veřejného prostoru a návaznosti navrhovaných objektů

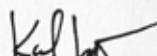
3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

- autorská zpráva
- analytická část
- výkres širších vztahů M 1:1000
- koncepční schémata
- situace M 1:500
- půdorysy všech podlaží M 1:100
- typické řezy M 1:100
- pohledy M 1:100
- vizualizace projektu

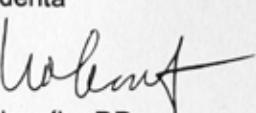
4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- model

Rozsah a měřítka jednotlivých výkresů či modelu mohou být po dohodě s vedoucím projektu ještě upřesněna.

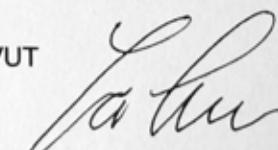
3.3.2016

Datum a podpis studenta

1.3.2016

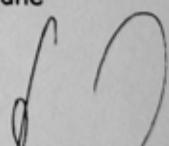
Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

3.3.2016

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:

Tereza Kafková
AR 2015/2016, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Dům pro seniory a dostupné bydlení Nepomuk
Senior home and affordable housing in Nepomuk

JAZYK PRÁCE:

ČESKÝ

Vedoucí práce:

doc. Ing. arch. Michal Kohout

Oponent práce:

Ing.arch. David Tichý Ph.D.

Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách

Klíčová slova (česká):

domov pro seniory, stacionář, školka, komunitní dům,
princip normality, maloměsto

Anotace (česká):

Práce se zabývá návrhem domu pro seniory a dostupného bydlení v Nepomuku. Oba domy společně dotvářejí urbánní blok v centru obce, reagují na historické prostředí i nové urbanistické souvislosti. Dům pro seniory kombinuje se školou, dostupné bydlení s knihovnou a komunitním centrem, v analýzách a návrhu hledám vhodný způsob potkávání jednotlivých provozů a režim jejich fungování.

Anotace (anglická):

My diploma project is to design a senior home and affordable housing in small town of Nepomuk. Both houses are part of one urban block in the historical city centre. Senior home is combined with kindergarten and affordable housing is combined with library and community centre. Through analysis and design I'm looking for a way to enable cooperation between these various functions.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 27. 5. 2016

podpis autora-diplomanta

1/ ÚVOD

Tématem projektu je dům pro seniory a komunitní bydlení ve městě Nepomuk. Téma jsem si vybrala, protože mě osobně problematika seniorského bydlení zajímá a zároveň proto že město Nepomuk má o stavbu seniorského bydlení zájem.

Domov pro seniory dnes v Nepomuku chybí, je zde domov s pečovatelskou službou (DPS), pokud se však zdravotní stav klientů zhorší a potřebují celodenní péči, musí Nepomuk opouštět. Tuto situaci se město rozhodlo řešit stavbou domova pro seniory, v současné době má město k dispozici projekt domova pro seniory, který je však již morálně zastaralý a vytváří nevhodnou urbanistickou situaci.

Stárnutí a umírání v domově pro seniory není ideálem a dle současných trendů by měli být podporovány zejména způsoby péče, které umožní obyvatelům zůstat co nejdéle doma. Projektuji proto Dům pro seniory, který slouží jako domov pro seniory, zároveň denní a týdenní stacionář a obsahuje i kancelář terénní pečovatelské služby, podporuje tak co nejdelší setrvání seniorů doma a zároveň nabízí alternativu v případě, že už to není možné.

ZADÁNÍ

V úvodu předdiplomního semináře byla provedena analýza tématu bydlení seniorů a možností umístění domova v rámci Nepomuku. Vzhledem k představě obce umístit domov na pozemky, které v centru vlastní a vzhledem k vhodnosti tohoto záměru z hlediska návaznosti objektu, byl vybrán pozemek u parku u potoka Mihovka v ulici Za Kostelem. V průběhu předdiplomního semináře vyvstala potřeba obce postavit dostupné byty a zároveň urbanisticky doplnit proluku na náměstí Augustina Němejce, protože se jedná o parcelu ve stejném bloku, jako je dům pro seniory a protože dostupné bydlení na sebe může výhodně navázat komunitní centrum s knihovnou, které mohou využívat i senioři z DPS a navrhovaného domu pro seniory, rozšířil se projekt o komunitní dům na náměstí.

Mezi oběma parcelami stojí Domov s pečovatelskou službou, jehož okolí dnes skýtá nevyužitý potenciál pro obydlení a zároveň bude díky jeho zapojení možné propojit obě parcely a vytvořit tak společný vnitroblok.

CÍLE

společenské:

- umožnit Nepomuckým stárnout a umírat doma, je-li to možné
- zajistit alternativu, pokud to už možné není
- pozvat do domova veřejnost - domov = součást obce, zamezit jeho vydělování
- navrhnout vhodnou prostupnost a využití vnitrobloku, která podpoří sousedské vztahy a neubere na síle ulici Za Kostelem
- navrhnout dostupné bydlení komunitního charakteru, propojit ho s komunitním centrem a knihovnou - přivést tyto důležité funkce do centra obce

prostorové:

- propojit centrum s lokalitou Na Daničkách - najít vhodnou formu tohoto spojení
- definovat urbánní bloky směrem k parku Mihovka - podpořit dobrou čitelnost oblasti
- směrem k parku zjemnit měřítko domů, podpořit maloměstský charakter
- doplnit strukturu na náměstí Augustina Němejce (umožnit fungování s obchodním domem Úslava, zároveň počítat s jeho nahrazením blokem městských domů)

TEORIE PÉČE O SENIORY

(ze které ve své práci vycházím)

Největším trendem a logickou touhou je zůstat doma tak dlouho, jak je to jen možné. Zůstat v prostředí a v sousedství, které člověk zná a které si dobrovolně vybral a upravil pro své potřeby. Jak tedy svůj domov na stárnutí doma připravit? U nás se s takovou situací většinou musí senior a jeho rodina vyrovnat sami s pomocí nevládních organizací nabízejících konzultace. Jiným příkladem mohou být skandinávské země, kde velkou iniciativu přebírá obec (systém pečujících obcí), která zaměstnává skupinu odborníků (zdravotní sestra, ergoterapeut, fyzioterapeut, sociální pracovník a lékař), kteří se potkají s každým seniorem, který potřebuje pomoc, prohlédnou jeho domov a doporučí změny, které jsou potřeba provést k budoucí soběstačnosti klienta. Úpravy bytu jsou hrazené obcí, protože setrvání seniora doma je nejlevnější možnou variantou péče.

V případě, že domácí péče (už) není možná, je přínosné, aby starší člověk mohl zůstat ve svém rodném městě, které zná a kde zná obyvatele a ti k němu mají vztah. Existence takového domu dodává seniorům i pečujícím jistotu dobrého řešení při zhoršení stavu, taková jistota dovoluje být samostatný či pečovat dokud je to možné.

URBANISMUS

Ideální umístění domu pro seniory je na klidném místě poblíž centra obce. Je to místo, které všichni obyvatelé znají, orientace je pro ně proto přirozená a jednoduchá. Klid a možnost bezpečného pohybu v blízkosti domova umožňuje obyvatelům život ve veřejném prostoru, velmi důležitý je vstup a předprostor domova, který by měl obyvatele zvát k posezení ve veřejném prostoru a zároveň lákat sousedy k interakci. Vzhledem k tomu, že mnoho obyvatel domova má těžkosti s pohybem a někteří jsou upoutáni dlouhodobě na lůžko, měly by z okna domova být výhledy na hezká místa, kde se toho děje hodně k pozorování, ale zároveň jsou to aktivity, které nejsou hlučné (zejména v nočních hodinách).

Centrum Nepomuku i park u Mihovky jsou proto výbornými sousedy domova a vybrané umístění je ze všech výše uvedených důvodů velmi vhodné.

ZAHRADA

Domov pro seniory i komunitní centrum budou mít vlastní dvůr a zahradu a navíc budou propojeny průchodem okolo DPS. Celá tato oblast by proto měla být krajinářsky zpracována s důrazem na snadnou orientaci a bezbariérový pohyb. Povrchy odolné pro kolečková křesla, všechny změny povrchu budou výškově bezbariérové.

zahradničení:

- komunitní zahrada
- květináče na stolech (přístup pro vozík)
- kroužek zahradničení

terapeutická zahrada:

- (která stimuluje všechny smysly)
- možnost na květiny sahat
 - květiny s vůní, ke kterým je možno čichat
 - barevné květiny
 - rostliny, které jsou v Nepomuku a okolí původní (pocit domova pro místní)

jedlá zahrada

- jedlé plody (bývají krásně barevné, vyznačují určitou sezonu a nabízejí aktivity
- sbírání, zavařování, pečení)

zoo/farma

- starší obyvatelé výborně reagují na kontakt se zvířaty, ta se zároveň mohou stát styčným bodem pro ně a pro děti a jejich rodiče i obyvatele z okolí - zvířata se stávají atrakcí, možnost chovatelského kroužku
- králíci, slepice, pes,..

PSYCHOBIOGRAFICKÝ MODEL PÉČE

Při sbírání materiálu pro rešerše jsem se v domově Sue Ryder setkala s psychobiografickým modelem péče, který pomáhá pečujícím poznat klienty a využít pak tuto znalost v péči o ně. Model dobře funguje v několika domovech v Rakousku, kam se zaměstnanci Sue Ryder jezdí inspirovat. Protože mi principy modelu byly blízké, zabývala jsem se v rámci předdiplomního semináře prostorovými nároky modelu a přípravou domova pro jeho uplatnění. Dále shrnuji zásady biografického modelu péče, které jsem měla v průběhu práce na zřeteli a se kterými jsem návrh průběžně konfrontovala.

Stručná teorie biografického modelu péče dle Prof. Erwina Böhma:

Každý člověk je během života ovlivňován mnoha zážitky. Reakce, které přicházejí s postupujícím věkem, vidí Böhm jako otisky těchto životních situací. Naučený způsob chování – stereotyp, který se objeví v období dezorientace klienta, souvisí velmi často s jeho zážitky z dětství a období mladistvosti (0 – 25 let). Böhmův model vychází z toho, že tyto otisky v psychice klienta jsou hluboce uloženy v podvědomí a následně ovlivňují chování klienta, který využívá staré stereotypy chování k překonání zátěžových situací (coping). Všechny stereotypy chování vzniklé v raném dětství se nejdéle zachovávají.

Böhm vytýčuje v péči následné cíle:

- znovuoživení psychiky klienta
- oživení zájmu pečujícího
- rozšíření vnímání společenské normality

Nejvyšším cílem „Böhmovy péče“ je znovuoživení duše (psyché) starého člověka, kterou popisuje jako lidskou energii duše „elan vital“, která je původním zdrojem pro naše veškeré konání a pro životní motivaci. Veškerá základní i specializovaná péče je teprve sekundární z pohledu důležitosti, protože Böhm tvrdí, že pokud člověk nemá motiv proč dále žít, pokud nemá „elan vital“, nemá ani chuť pohybovat nohami, chodit, umýt se. K čemu to... Z důvodu nedostatku životní energie a motivace dochází k deficitu sebepéče.

Prostorové nároky biografického modelu péče:

Bytový interiér instituce je třeba koncipovat v souladu s biografií klientů, kteří prožili nejaktivnější část života v 50., 60. a 70. letech 20. století. Atmosféra tohoto období nejsilně ovlivnila životy našich klientů a měla by se propsat do prostředí domova.

Prostředí, které je plánováno pro pobyt klientů s demencí, musí splňovat tři základní požadavky:

- bezpečnost klienta
- podpora aktivizace
- podpora orientace klienta

MOŽNOSTI MULTIFUNKCE

Aby domov pro seniory nebyl odříznut od okolí, je vhodné ho kombinovat s funkcemi, které do objektu přivedou i návštěvníky jiných věkových skupin a jiných zájmů.

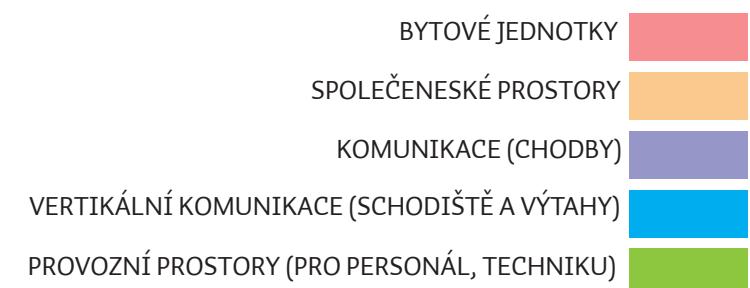
funkce, které lze výhodně kombinovat s domovem/stacionářem:

- školka - mezigenerační komunikace
- restaurace - setkávání, výdělek pro domov
- kavárna - posezení, cíl procházek
- knihovna - klidná funkce, která přivede do objektu děti i dospělé
- malá zoo/farma - zprostředkuje neformální kontakt s okolím
- park/dvůr - pro obyvatele a jejich návštěvy
- ordinace - výhodná blízkost lékaře
- kadeřnictví - klidná funkce, kterou mohou využívat i obyvatelé
- masážní salón - klidná funkce, kterou mohou využívat i obyvatelé
- malý koncertní/divadelní sál - prostor pro setkávání, vystoupení, prodejní výstavy
- dobročinný obchod (darovaný nábytek, oblečení, nádobí, knihy)
- výstavní prostor ve veřejně přístupných částech domova
- kaple (v Nepomuku netřeba, raději přístup do kostela sv. Jana Nepomuckého)
- pension/ubytovna (přednost pro členy rodin seniorů - stačí 1-2 pokoje)
- komunitní zahrada

REŠERŠE

Existuje mnoho příkladů domů pro seniory, které jsou architektonicky krásné a pohodlné pro své uživatele, ty jsou skvělou inspirací pro navrhování podobných staveb, já se však ve své práci zabývám především spojením domova s jinými funkcemi, jeho prostorovou podobou a zároveň vztahem domova k obci, k veřejnému prostoru a společenskému životu. Proto i výběr příkladů je zaměřený na soubory staveb, které v sobě spojují více funkcí, případně které jsou kvalitně usazené ve struktuře města.

Nadstavbou k tomuto tématu je práce s biografickým modelem péče o klienty, která je v současné době rozvíjena v moderních domovech, část příkladů se tedy věnuje právě domovům, které vědomě myslí na rozdíl ve vnímání prostředí mladých a starších lidí a lidí s demencí a vytváří prostředí pro péči dle biografického modelu.

STACIONÁŘ JULIE & ŠKOLKA JULINKA

Denní stacionář a školka s logopedickou péčí
Zbraslav

MULTIFUNKCE

Stacionář i školka jsou umístěné v secesní vile na Zbraslavi, v prvním patře je stacionář pro seniory a klienty s vadou řeči a ve druhém patře školka pro děti s logopedickou péčí

- děti a senioři se potkávají každé ráno při společné hodince v prvním patře (cvičení/zpívání/tanec) nebo na zahradě - mezigenerační kontakt pomáhá snižovat dětský ostych před starými lidmi a zároveň usnadňuje projevy emocí starších lidí

- společná zahrada ve vnitrobloku - pro setkávání dětí a dospělých

- velmi krásně zařízené interiéry - kvalitně repasovaný nábytek i rekonstrukce původních stavebních a architektonických prvků (krov, malované stropy, štukové dekorace,...) vytváří luxusní avšak domácí prostředí pro péči

Na Hubíkovi je vidět i zlepšení vztahu ke starým lidem
- Hubík má dvě prababičky okolo 90 let ve špatném zdravotním stavu - dříve se jich spíše bál, nyní s nimi k jejich velké radosti více komunikuje.

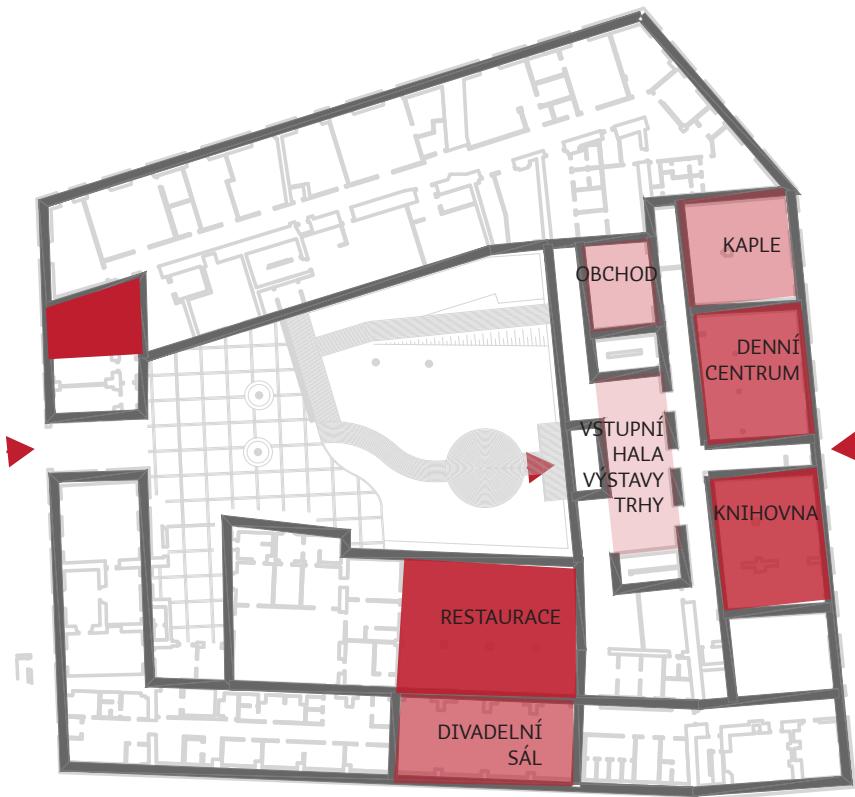
Veronika Odrobinová (maminka Huberta)

- setkávání dětí a seniorů v jednom domě je prospěšné pro obě strany
- důležitý dostatek soukromí pro obě skupiny (potkat se je možnost ne nutnost)
- zahrada může být společná (je na ní dost prostoru pro individuální hru / potkávání)

MULTIFUNKCE a BIOGRAFICKÝ MODEL

- 52 klientů v jedno, dvou a třílůžkových pokojích
- 3 oddělení po 17 klientech
- obytné jednotky jsou spíše jako pokoje než byty (závislé na společné kuchyni, jídelně i obývacím prostoru).
- koupelna a WC jsou zpravidla součástí pokoje, případně jsou v bezprostřední blízkosti pokoje
- vícelůžkové ložnice mají pro zachování intimity u lůžek závesy, či mobilní skládací paravány - soužití více osob v jednom pokoji vede ke snížení osamělosti
- vybavení pokojů, koupelen a toalet v maximální míře podporuje soběstačnost (madla, polohovací stolky, polohovací lůžka, apod.) a zároveň působí domácím dojmem
- oddělení mají své denní místnosti - jídelny, přístup přímo do zahrady nebo na terasu. V zahradě jsou kromě altánku stoly pro bezbariérové zahradničení
- restaurace, knihovna, dobročinný obchod, kaple, dvůr s prolézačkami, veřejně přístupná avšak intimně skrytá zahrada, dobročinné bazary a vystoupení
- péče dle psychobiografického modelu, prostředí adaptované dobovým nábytkem a osobními věcmi klientů - dispozice však na to nejsou připraveny

- ▼
- parter domu je veřejně přístupný - kontakt s veřejností je pro seniory osvěžující, nekonfliktní, dělá z domova součást města (někdy pocitově i centrum lokality)
 - péče dle modelu vyžaduje zákoutí, která se mohou proměňovat, předprostor před pokoji (který si klient zabydlí) a také příjemné společné prostory, kde se klienti budou cítit doma

KAMILLUS

Pečovatelský domov
Passail (4000 obyvatel)

Autor: Gerhard Mitterberger

MULTIFUNKCE

Náklady: 2 900 000 Euro

Realizace: 2000-02

Plocha pozemku: 3705 m²

Užitná plocha: 2734 m²

Zastavěná plocha: 1445 m²

- 38 lůžek ve 14 jedno a 12 dvou-lůžkových pokojích, každý pokoj má vlastní koupelnou a balkon s výhledem.

- koncept Vesnice v domě

- přízemí:

knihovna, zázemí pečovatelské služby, hostinec, kadeřník, kaple

- moderní architektura, pohledový beton - chladný materiál, působí neosobně, potřeba zvykat si na tuto neobvyklost

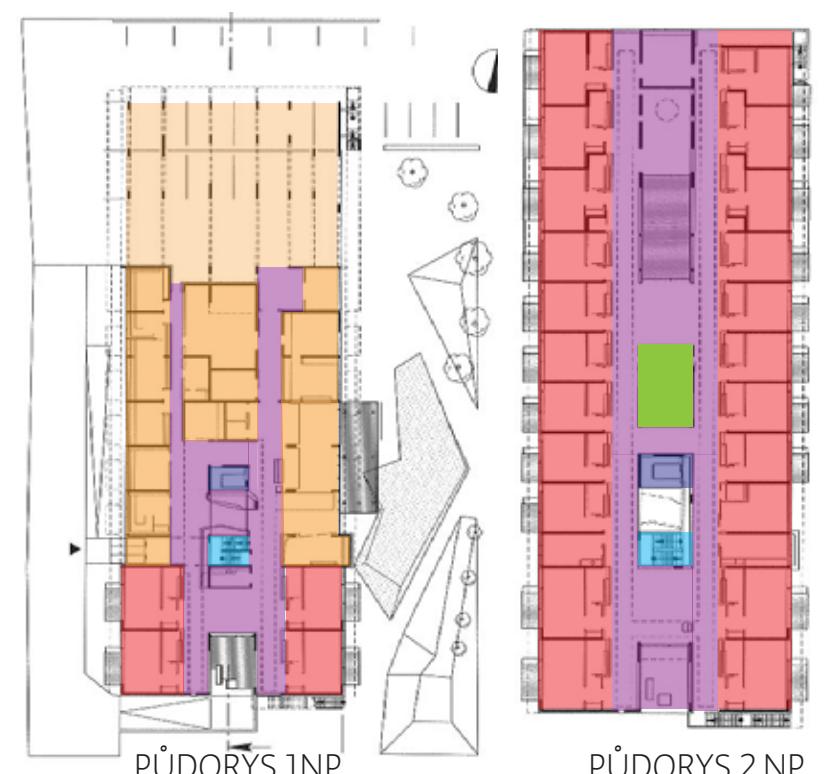
- moderní kvalitní krajinářská úprava - malé jezírko, okolo louka (ve vesnickém prostředí působí velmi přirozeně)

- severní soused domova je supermarket - místo pro normální život, přitahuje do místa ostatní obyvatele

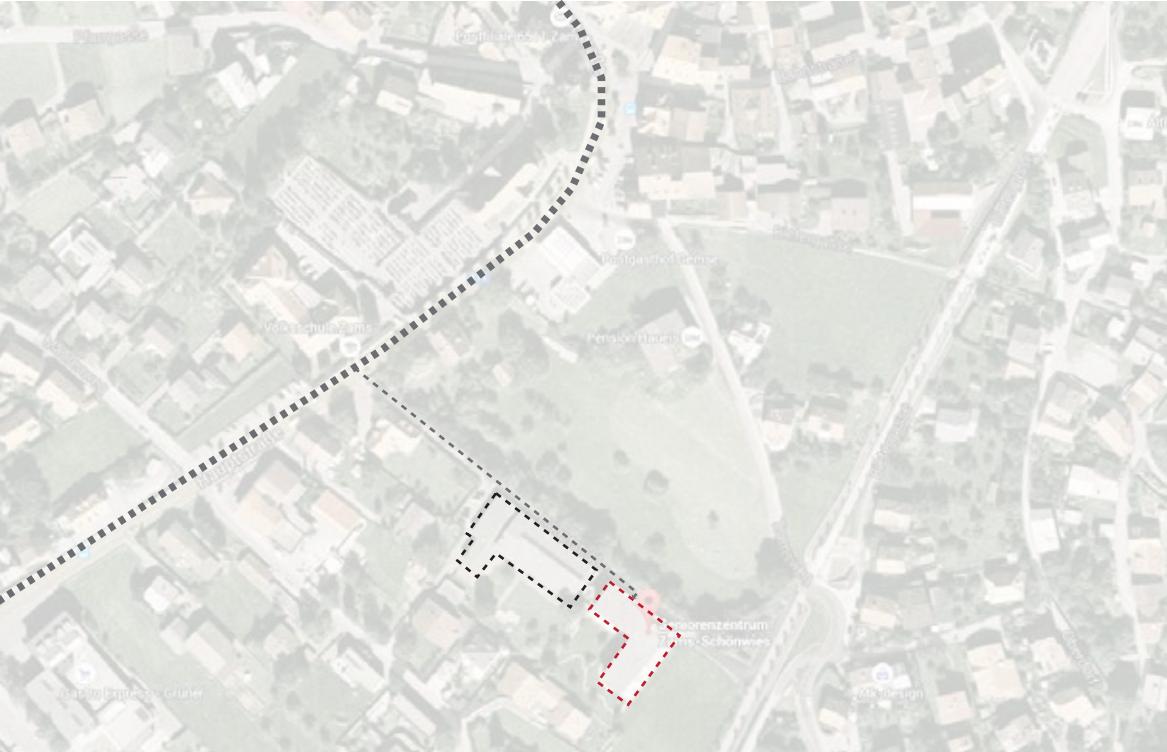

- supermarket v sousedství je dobrým atraktorem obyvatel - možnost setkávání

- citlivé krajinářské úpravy zachovávají pocit vesnice / maloměsta a zároveň zpřístupňují zahradu obyvatelům - pozor na 'předesignování'

SENIORZENTRUM ZAMS-SCHÖNWIES

autor: Johann Obermoser⁴

stavitel: elderly association centre

pozemek: 2966 m²

využitý pozemek: 2207 m²

1995 - 1996

3 000 000 e

- třípatrová budova - v prvním jídelna, kavárna a knihovna pro veřejnost, ve druhém a třetím patře je 26 bytů 1+kk s vlastní koupelnou a záchodem (bez kuchyně)

- dům ve tvaru L ve vnitřním dvoře je terasa propojená s jídelnou a kavárnou

- vedle domu pro seniory je mateřská školka, na kterou domov prostorově reaguje propojením

PŮDORYS 1NP

PŮDORYS 2 a 3 NP

- L tvar tvoří příjemně uzavřený dvůr
- orientace pokojů do dvora - vzájemný kontakt obyvatel, výhled na aktivitu i na zahradu školky
- blízkost, ale soukromí školky (možnost, ale ne nutnost kontaktu)

STAVEBNÍ PROGRAM

Hlavním zadáním diplomové práce je dům pro seniory a dostupné bydlení, v rámci diplomního semináře jsem se věnovala doplňkovým funkcím, které mohou tyto základní doplnit, tak aby společně vytvořily pestré a podnětné prostředí. Zároveň jsem analyzovala Nepomuk, potřeby obce a možnosti vybrané parcely (velikost, umístění). Výsledný stavební program vychází z těchto analýz:

parcela v ulici Za Kostelem:

- domov pro seniory (18 míst)
 - > pobytová služba (většina 1-lůžkových, pár 2-lůžkových pokojů)
 - > denní místnost (kuchyň, obývací pokoj, čítárna)
 - > sesterna + denní místnost zaměstnanců

- týdenní stacionář

- > několik lůžek v domově

- denní stacionář pro pečující rodiny (10-12 míst)

- > pobyt - obývací místnost, kuchyň, čítárna, volnočasová místnost (kroužky), odpočívárna

- zázemí zaměstnanců domova

- > kancelář, šatna, kuchyňka, zasedací místnost

- pečovatelská služba (umožnit seniorům co nejdelší setrvání doma, návaznou péči řešit s domovem)

- > terénní pečovatelská služba - kancelář, sklad zdravotnického materiálu

- školka - 1 třída

- > herna, ložnice, šatna, umývárna, kabinet, příprava jídla

parcela na náměstí A.Němejce:

- dostupné bydlení

- > 1kk - 4kk,

- > obecní bydlení pro lidí s nižšími příjmy, skromné bydlení s dobrou vazbou na polosoukromé, poloveřejné i veřejné prostory, s promyšleným společenským konceptem

- knihovna

- přesunuta z malého tmavého prostoru do centra obce

- > vazba na náměstí i zahradu pro možnost čtení/studia venku

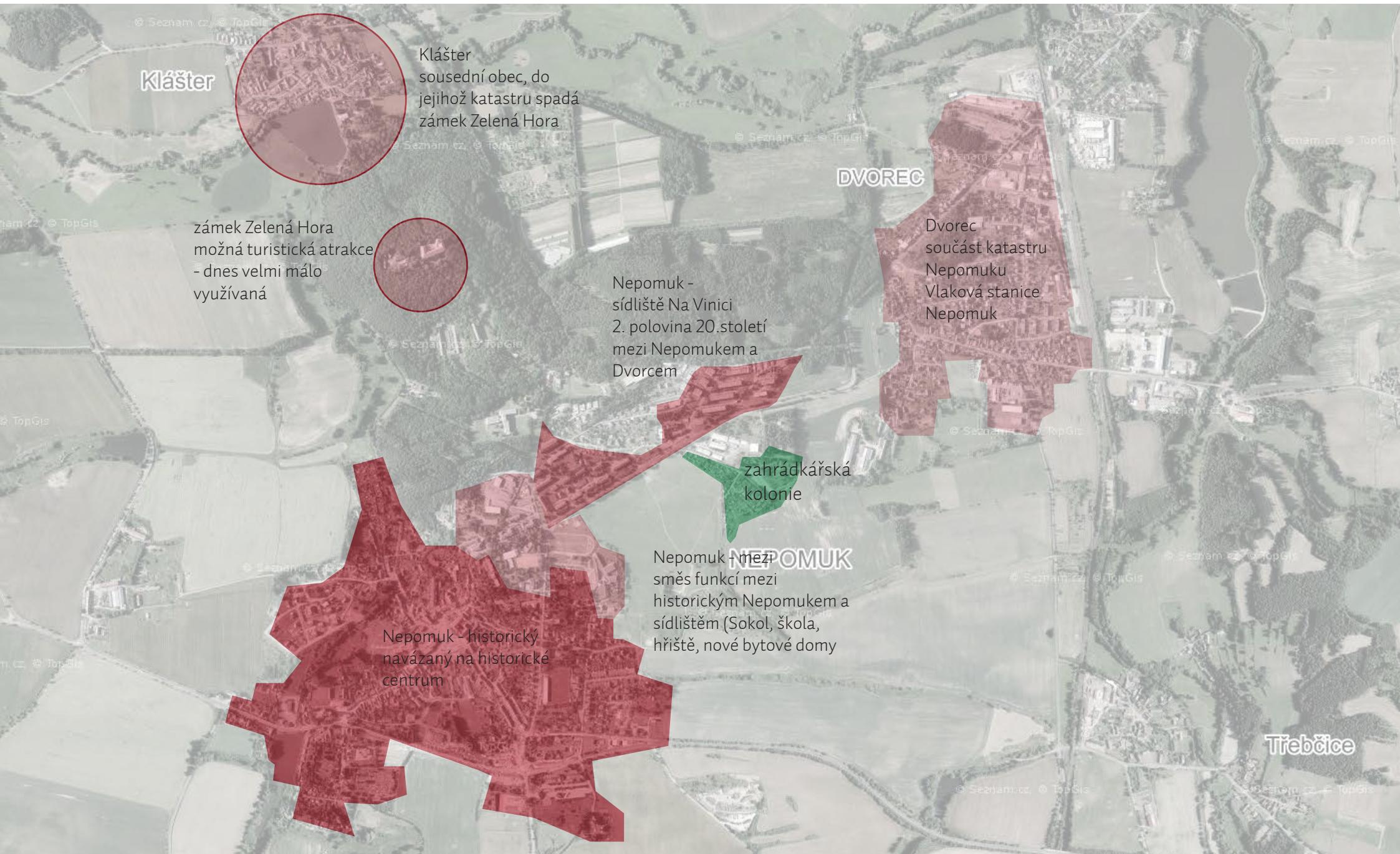
- komunitní centrum

- > vazba na knihovnu i dostupné byty

- > kroužky, přednášky,..

Německo
Furth im Wald - 70km
auto 80 min

NEPOMUK - ČLENĚNÍ

1.vojenské (josefské) mapování 1764-68

stabilní katastr 1837

2.vojenské (Františkovo) mapování 1836-52

12.století - zlaté a stříbrné doly - rozvoj obchodu
spojení s nedalekým cisterciáckým klášterem

1420 - založení hradu Zelená Hora, v 17. století byl
přestavěn na zámek

1384 - spojení Přesanic a Pomuku - vznik Nepomuku
-právo pořádání trhů a vaření piva

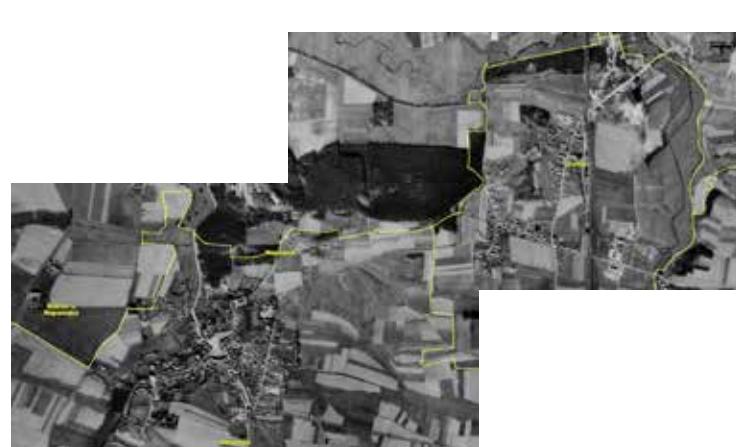
1566 - založení městského špitálu

1595 - evidováno 150 domů

1707 - Piaristická kolej na náměstí (+děkanství)

1729 - rozmach Nepomuku jako poutního místa
existuje středověká struktura zástavby města

1837-210 domů - rozrůstání města k rybníku
(dvojtřídní škola, radnice, městský pivovar, lékárna, špitál a 4
zájezdní hostince)
růst zástavby okolo ulic J.Kubíka, Zelenodolské a Zelenohorské

3.vojenské mapování 1879

1868 - zprovoznění železniční trati Plzeň-České
Budějovice (zastávka ve Dvorci)

1909 - výstavba prvních vilek nad městem
po 1.sv.válce- výstavba nádražní ulice

1.pol. 20.st-zárodek sídliště Na Vinici

1960-1980 - dostavba sídliště

1961 - sloučení s Dvorcem (původně dvě obce Dvorec a Železná
Huť)

80.léta - zboření historických domů na náměstí A. Němejce
- stavba nákupního střediska Úslava

1991 - otevření obchodního střediska na náměstí

1995 - nová základní škola

(přesun z náměstí mimo centrum obce)

Jan Nepomucký
rodák z Nepomuka, kněz a doktor církevního práva,
zpovědník a důvěrník královny Žofie a její blízký přítel,
umučen králem Václavem IV. v březnu roku 1393 kvůli
Janově snaze zabránit oslabení arcibiskupovi moci
zřízením dalšího arcibiskupství

Na místě jeho rodného domu v Nepomuku byl v první
polovině 18.století postaven barokní kostel svatého Jana
Nepomuckého.

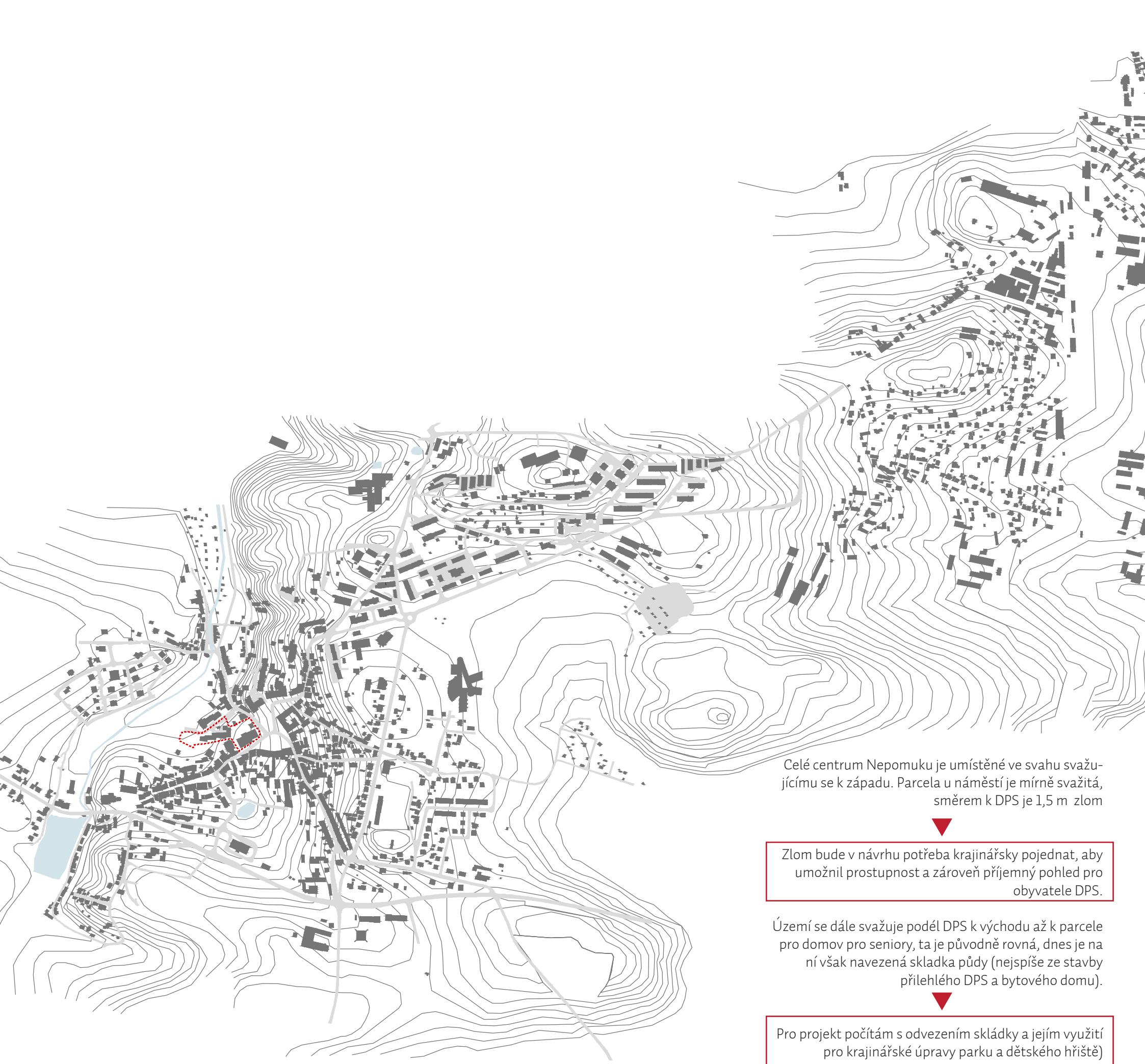
HISTORICKÝ VÝVOJ NEPOMUKU

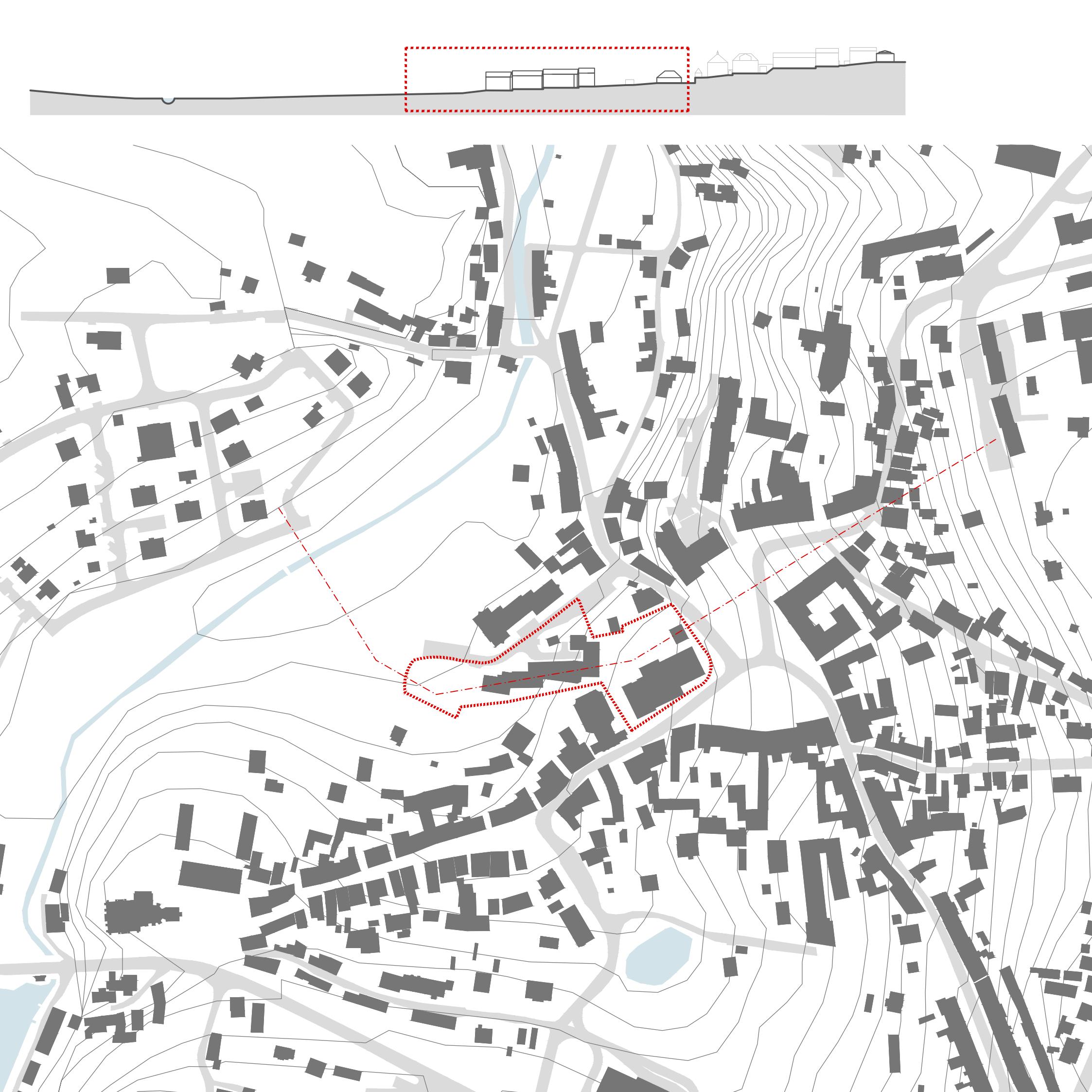
Na řešené parcele na náměstí Augustina Němejce stával v minulosti soubor domů, který byl v 80. letech 20. století zbořen a nahrazen obchodním domem Úslava, který na náměstí stojí dodnes. Hmota obchodního domu nedodržela tradiční sklon ani tvar střechy a v parteru odstoupila od historické (a logické) uliční čáry, zároveň vznikl výškový rozdíl mezi ulicí s vstupem do obchodu a v předprostoru obchodu jsou tak schody (dnes částečně zaslepěné) a květináče s izolační zelení. Díky městské diskuzi a architektonické soutěži dnes převládá názor, že obchodní dům by se měl zbořit a měl by ho nahradit městský dům, který by citlivě interpretoval historickou stopu původního bloku a zlepšil přístup z ulice do domu.

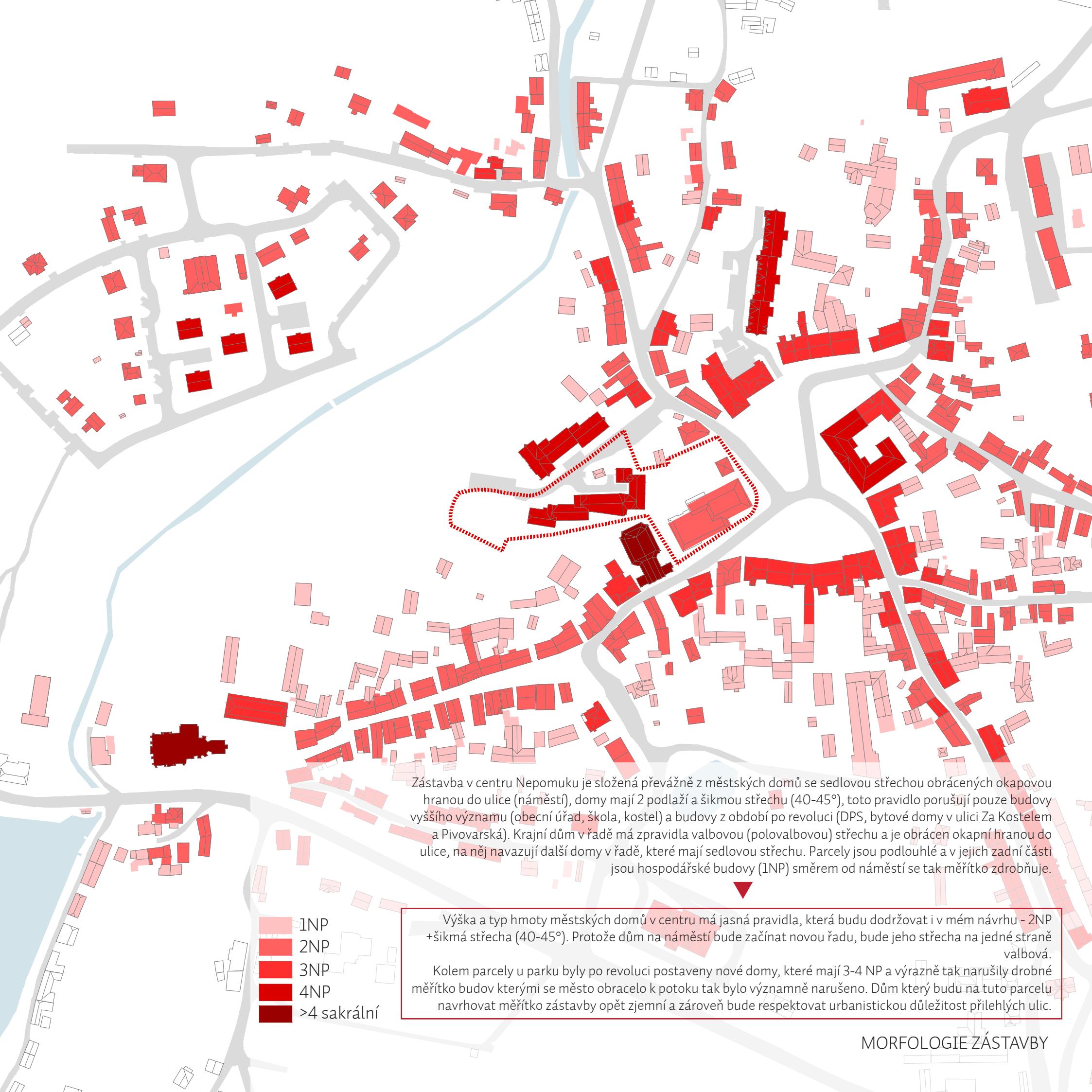
Návrh bude reagovat jak na současnou situaci (obchodní dům Úslava), tak na možný budoucí vývoj (nový blok s uliční čárou v historické stopě).

HISTORICKÝ VÝVOJ CENTRA OBCE
ŘEŠENÁ PARCELA NA NÁM. A. NĚMEJCE

MORFOLOGIE TERÉNU

Obě parcely jsou součástí jednoho bloku, tvar jeho uliční čáry je určený na náměstí historickými souvislostmi a návazností na okolní domy, na parcele u parku je okraj bloku nedefinovaně rozpuštěn do parku.

Nově vzniklá (a dále se rozvíjející) lokalita Na Daničkách, severozápadne od řešeného území, je s centrem města propojena zbytečně dlouhou cestou, kvůli komplikovanému rozvržení cest je navíc lokalita špatně čitelná.

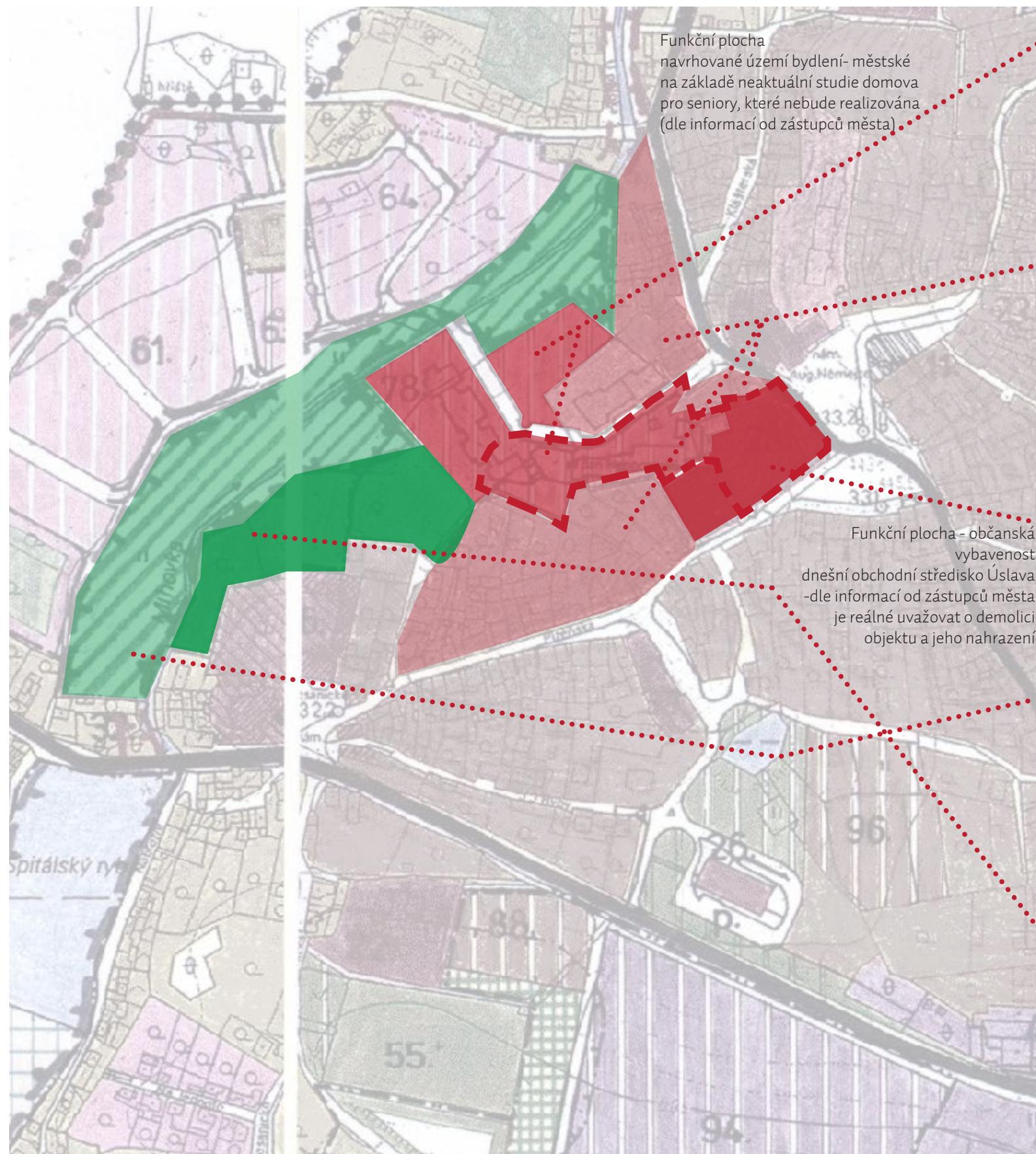
Mým cílem je proto lokalitu lépe napojit na centrum a tím umožnit nejen rychlejší (přehlednější, bezpečnější) cestu do města, ale také lepší orientaci v místě.

K parcele v parku ústí také úzká 'zadní' cesta od Přesanického náměstí, tuto prostupnost budu zachovávat a na cestu navazovat.

Vzhledem k tomu, že oba domy jsou v jednom bloku, vzniká potenciál vzniku vnitrobloku a jeho sekundární prostupnosti. Ta je dnes možná pouze pro obyvatele DPS a to pouze pěší cestou kolem kostela.

V návrhu se budu zabývat průchodností bloku a režimem této prostupnosti.

PROSTUPNOST ÚZEMÍ

území bydlení - městské (Bm)

Článek 6
Území bydlení - městské (Bm)

- Toto území je určeno pro bydlení ve vícebytových domech.
- V tomto území je možno umisťovat:
 - bytové domy
 - občanskou vybavenost pro obsluhu tohoto území
 - specifické bydlení (seniorské bydlení, sociální byty apod.)
 - garáže, parkoviště a dopravní zařízení pro obsluhu tohoto území
- V tomto území je výjimečně přípustné umisťovat:
 - zařízení technické infrastruktury, nezbytné pro obsluhu tohoto území

území smíšené - městské (Sm)

Článek 8
Území smíšené - městské (Sm)

- Území je určeno pro bydlení spojené s občanskou vybaveností a živnostenským podnikáním
- V tomto území je přípustné umisťovat:
 - objekty obytné
 - zařízení občanské vybavenosti (priváty, administrativy, vadlářství, sociální péče a zdravotnictví, spojů a bezpečnosti)
 - objekty nevýrobních i výrobních služeb
 - zařízení maloobchodu
 - zařízení veřejného stravování a ubytování
 - zařízení drobné výroby živnostenského a řemeslného charakteru
 - zařízení dopravy a technické infrastruktury pro obsluhu tohoto území
- Ručičky zařízení musí vyhovět plným hygienickým předpisům a nemí obtěžovat sousedy nad přípustnou míru.

občanská vybavenost

Článek 15
Plochy občanské vybavenosti

- Jsem určeny pro umisťování všech zařízení občanské vybavenosti, která rozsahem, specifickými požadavky na umístění a dopravní hmoty neumožňují umístění ve smíšeném území.
- V legeně grafické části je upřesněno konkrétní využití jednotlivých ploch.

zahrady, sady

Článek 18
Plochy zemědělského pěstního fondu

- Plochy ZPF jsou členěny na:
 - roms půd
 - trvalé travní porosty (losky pastviny)
 - zahrady v extravielu
 - speciální kultury (vinnice, chmelnice)
- V plochách ZPF není povolené umisťování staveb s výjimkou objektů zemědělské výroby nezbytných pro jejich hospodářskou využití, komunikaci pro jejich obsluhu a liniových vedení technické infrastruktury
- Na plochách ZPF je možno měnit jejich kulturu a převést je na lesní pozemky

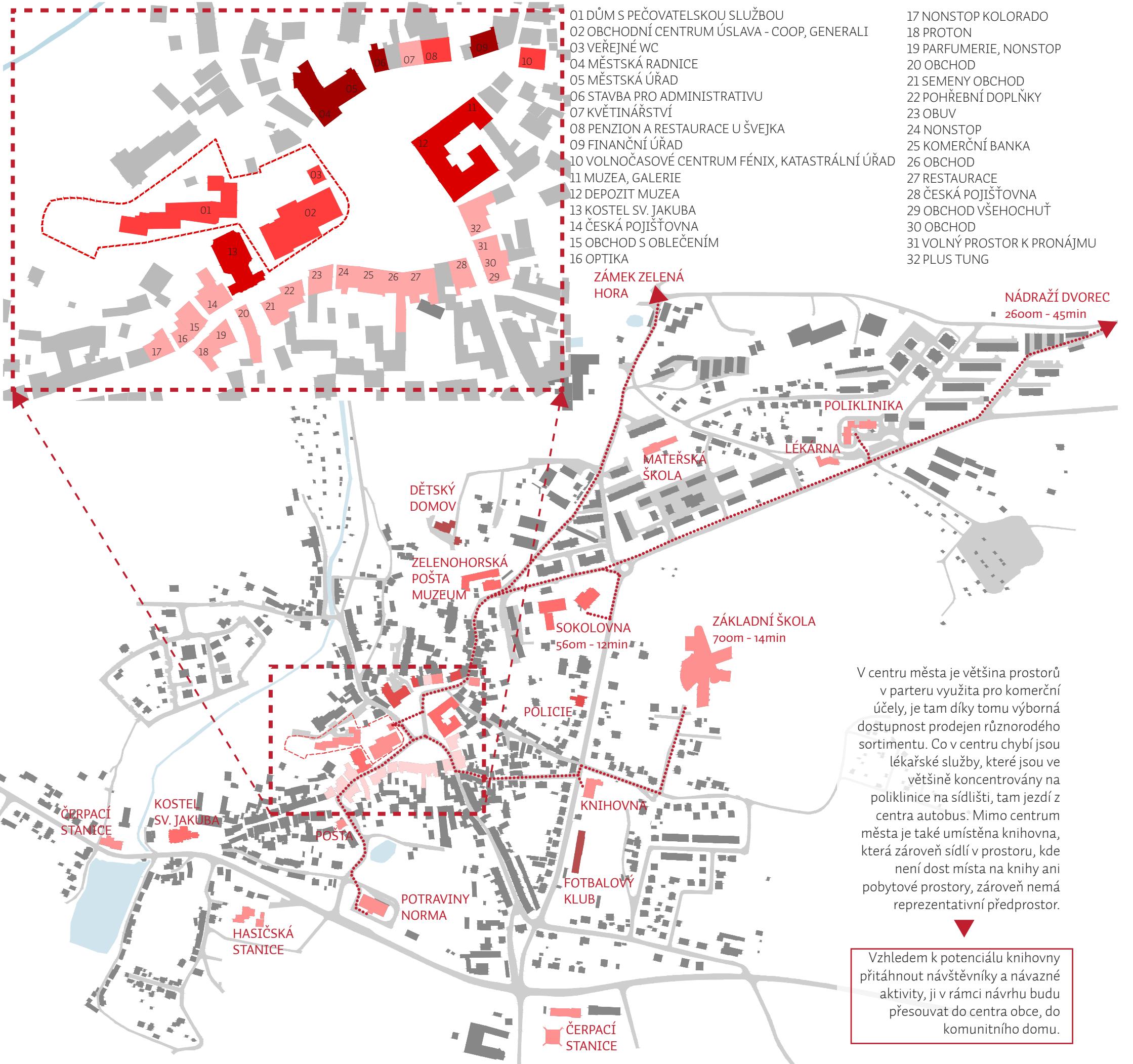
výhražená (zahrady v intravilánu)

Článek 21
Ostatní zeleň v nezastavitele území

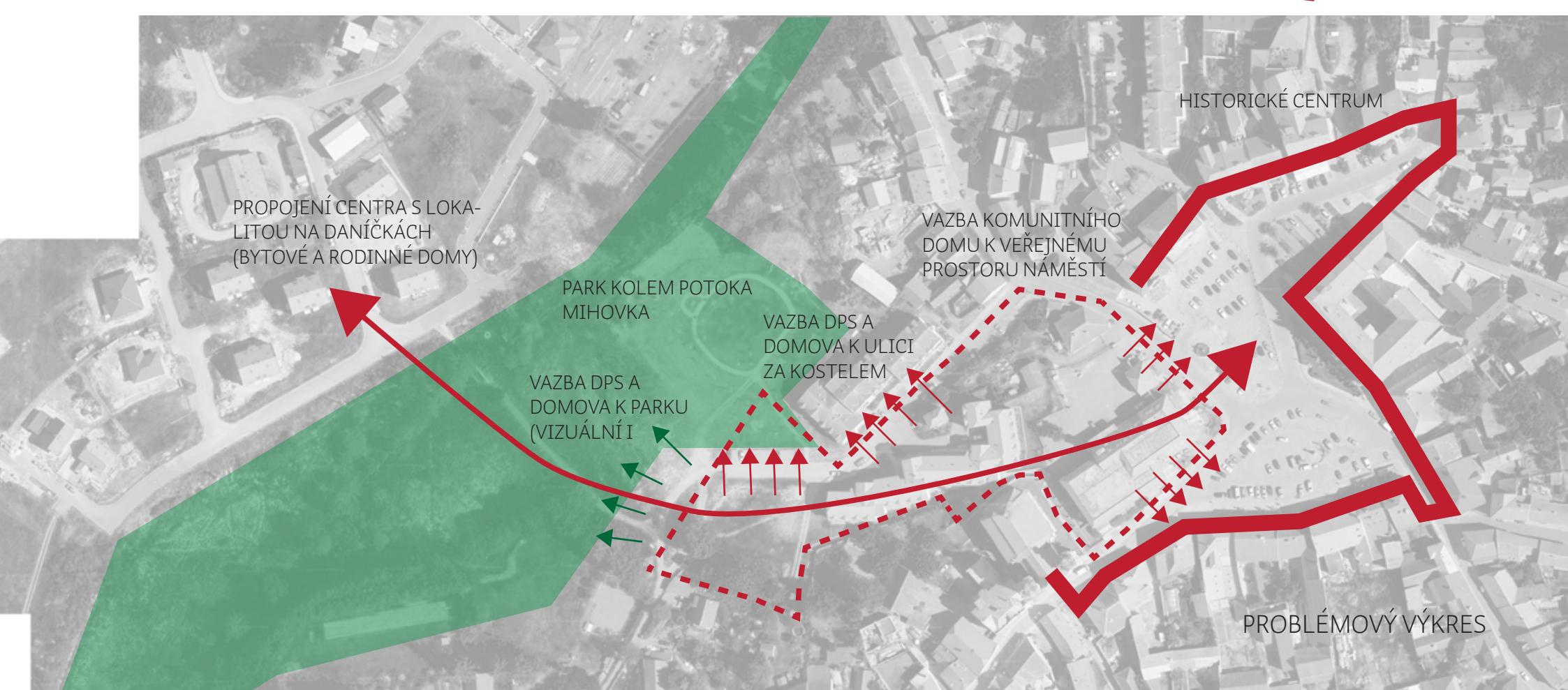
- Zahrnuje krajinou zeleň, alej a náletovou zelen na ostatních plochách

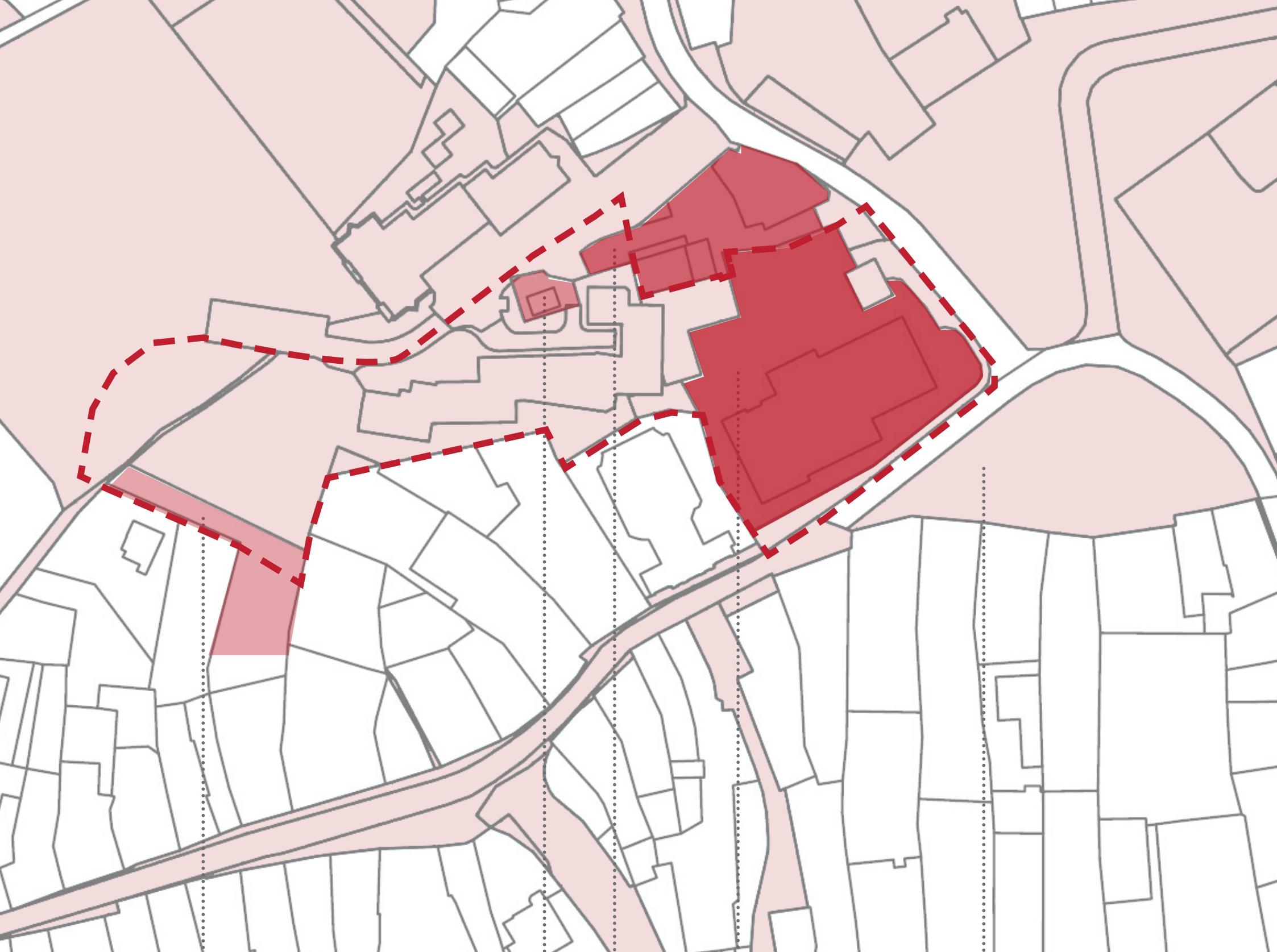
Uzemí	Podíl zastavění(%3)	Maximální výška objektů	Minimální výška	Minimální podíl zeleně
Bm	40	4		20
Sm	70	2-(3 v centru)		15

Plán je v řešeném území založený na neaktuální studii domova, dnes je zastaralý, ale neklade realizaci záměru domova žádné překážky, v současné době je v pořizovacím procesu nový. Z konzultací se zástupci města vyplývá, že záměr domova pro seniory smíšeného se společenskými funkcemi je na řešeném území realizo-

SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
S	W	O	T
volný pozemek pro zástavbu v centru (možnost oživení bez demolice)			společenské oslabení centra (nádraží ve Dvorci, sídliště mimo historickou obec)
existence a blízkost krásného historického centra obce			využití náměstí = parkoviště
blízkost parku Mihovka			škola mimo centrum obce - odliv obyvatel z centra nevyužitý poencíál budovy školy na náměstí
dotační program Obnova historického jádra Nepomuk			nedostatek pracovních příležitostí v Nepomuku --> nutnost dojíždět (Plzeň, Klatovy, Blatná)
enthuziasmus zastupitelů města (příprava nového ÚP, debaty nad rozvojem obce)			nedostatečnost MHD spojující centrum Nepomuku s nádražím ve Dvorci (2,6km)
blízkost zámku Zelená Hora			
příchod a strvání mladých obyvatel v 90. letech (díky výhodným podmínkám pro bydlení)			
dostupnost Plzně (potřeba MHD na nádraží)			
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY		
dotace na komunitní seniorské bydlení a sociální bydlení --> možnost příchodu nových obyvatel a zůstávání současných	stěhování obyvatel do větších měst za službami		
rozvoj tuzemského turismu (historie Nepomuku a Zelené Hory --> rozvoj obce jako poutního místa)	zámek Zelená Hora je ve vlastnictví v sousední obci (Klášter) --> domluva na jeho využívání je obtížná kvůli politickým a osobním vztahům		
dětský domov v obci --> začlenění nových mladých obyvatel	současná varianta obchvatu by přispěla k vylidnění centra - místo přitáhnutí turistů		

soukromá fyzická osoba
EZ Distribuce, a. s., Teplická 874/8,
Děčín IV-Podmokly, 40502 Děčín

soukromá
fyzická osoba

Západočeské konzumní družstvo
Plzeň, Poděbradova 1389/31, Jižní
Předměstí, 30100 Plzeň

VMěsto Nepomuk, náměstí
Augustina Němejce 63, 33501
Nepomuk

4/ NÁVRH

SITUACE
ŠIRŠÍCH VZTAHŮ
1:2000

PARK
travnatá plocha, stromy

DRÁHA
asfaltová dráha - in-line brusle, kola
mlatová cesta - procházka, zálivy s lavičkami, odbočky k potoku Mihovka

VENKOVNÍ POSILOVNA
posilovací stroje, hradzadla, cvičební povrch

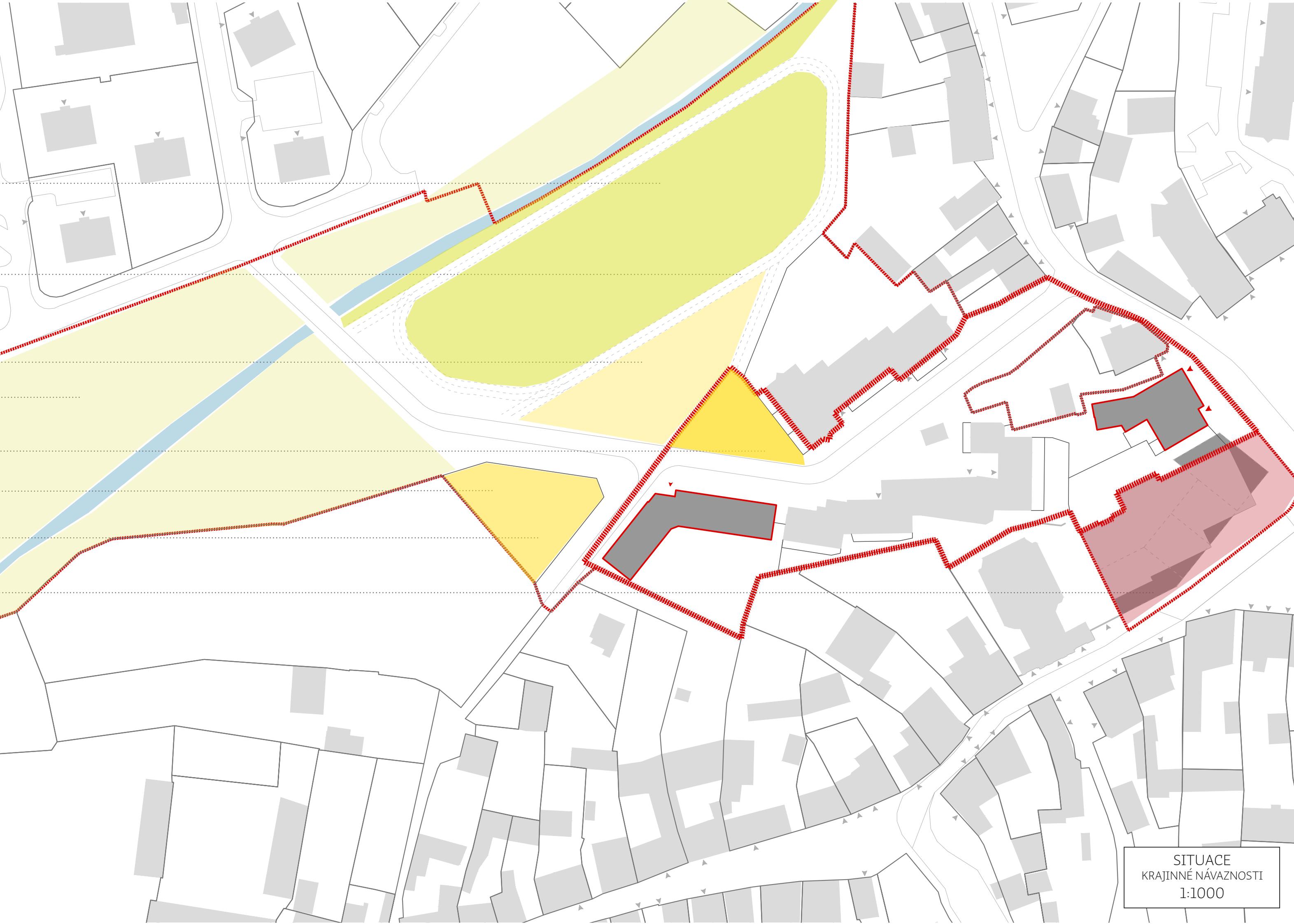
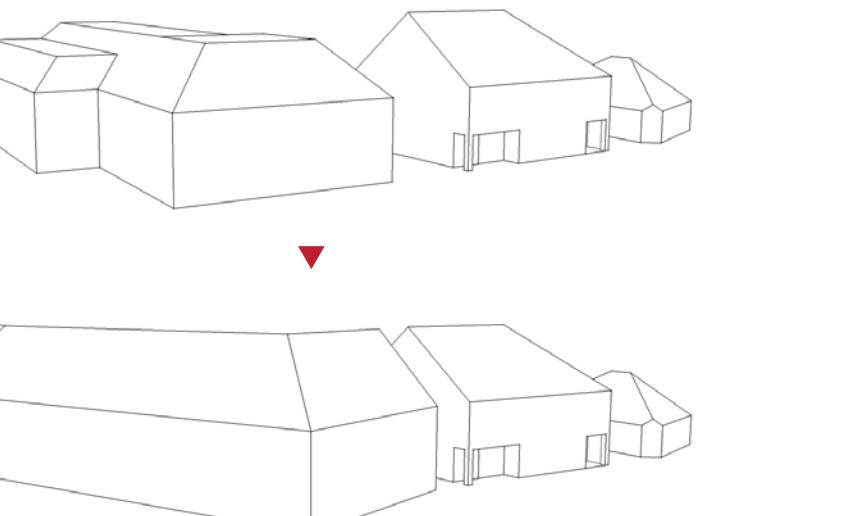
PŘÍRODNÍ PARK
luční tráva - vyšší (méně náročná na údržbu)
užší mlatové cesty, zálivy s lavičkami, most přes Mihovku, zpřístupněný potok

VSTUPNÍ PLÁCEK
mlatový povrch, 3 lípy, kreativní mobiliár, malá kašna, stojan na kola

DĚTSKÉ HŘIŠTĚ
oblázkový povrch, dřevěné a kovové prolézačky, lavičky, stromy (→stín)

DĚTSKÉ HŘIŠTĚ - PLAYSCAPE
přírodní dětské hrátky, využití stávajících stromů podél jihozápadní hranice hrátky
tvarovaný navezený terén - tunely, skluzavky

OBCHODNÍ DŮM ÚSLAVA / HMOTOVÁ STUDIE NOVÉHO BLOKU
interpretace historické uliční čáry, návaznost na Komunitní dům

KONCEPT KRAJINÁŘSKÝCH ÚPRAV

Konceptem celého území je hierarchizace míry soukromí venkovních prostorů, tak aby bylo srozumitelné, který prostor je používán pouze obyvateli (soukromý a polosoukromý), který návštěvníky (poloveřejný) a který je veřejný a jaká je prostupnost mezi nimi. Oba domy svou hmotou jasné vymezují uliční čáru a tvoří tak hranu veřejného prostoru, skrz ně lze vstoupit do poloveřejných zahrad. Důležitou součástí návrhu je srozumitelné zapojení DPS do urbanismu města i organizace vnitrobloku.

V případě Domu pro seniory vstupujeme do dvora přes veřejně přístupnou vstupní halu, samotný dvůr je pak používán jako zahrada pro děti z mateřské školy (oddělená živým plotem) a klienty Domu pro seniory, zároveň je přístupný veřejnosti. Součástí dvora jsou malé chlívky a výběhy pro malá hospodářská zvířata (králíci, slepice,..), ty jsou jednak zpestřením pro uživatele domu (styčným bodem pro děti a seniory) a zároveň cílem návštěv veřejnosti (rodiny s dětmi,..), zároveň jsou na dvoře také záhonky (jak na zemi, tak zvýšené pro obsluhu z invalidního vozíku, nebo zestoje). Velká část dvora je schována pod korunami stromů (solitérní kaštan, ovocný sad, skupiny stromů stínících hraci a odpočinkové plochy), protože děti i senioři potřebují v létě dostatek stínu.

materiálové řešení

DLAŽBA I
pojízdná pro auta
lehce hrubatá -
zpomalení

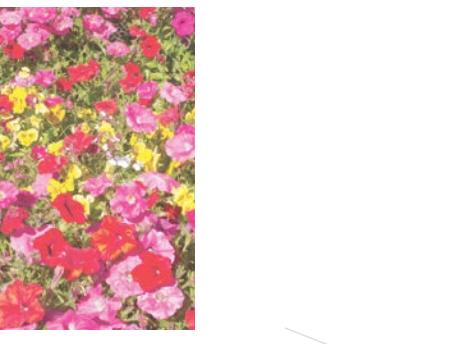
DLAŽBA II
pochozí - chodníky
hladká, pro pohodlný
pohyb invalidního vozíku

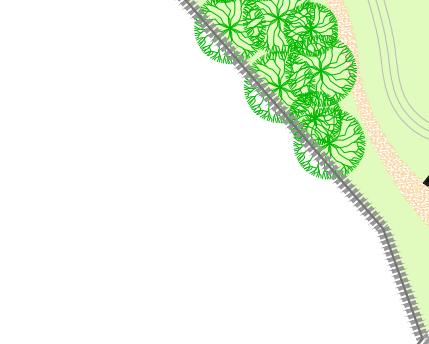
TRÁVNÍK
odpočinkový - pochozí
pro uklidnění očí - velké
plochy

MLAT
pro pěší pohyb ve
vnitrobloku a na plácku
- dobrá vodopropustnost
- tradiční na malém městě

MZK
minerálně zpevněné
kamenivo
- pro parkování
- měkký materiál s
dobrou propustností
- bezbariérová úprava

ZÁHONY
pěstování květin a
zeleniny

4.1/ DŮM PRO SENIORY

SPOLEČENSKÝ KONCEPT

Dům pro seniory v sobě kombinuje funkci domova pro seniory, denního a týdenního stacionáře a kanceláře terénní pečovatelské služby. Zároveň je v objektu umístěna školka (1. třída). Díky školce do objektu i areálu přijde i jiná generace a zároveň zkušenosti ukazují, že senioři na děti reagují velmi pozitivně, podněcuje je k aktivitě, hravosti, mentorování. Obě skupiny mají oddělené provozy - dostaček soukromí, ale zároveň je pro ně velmi snadné se potkat.

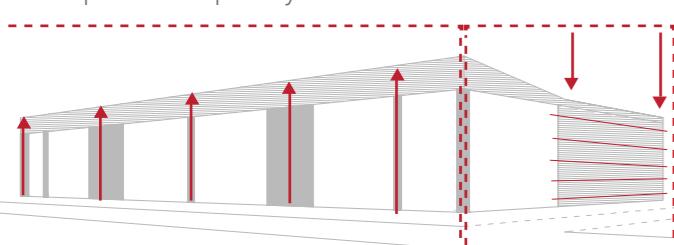
PROSTOROVÝ KONCEPT

Do objektu vstupují všichni uživatelé přes vstupní halu na rohu objektu, z ní potom senioři pokračují přes předsín do stacionáře případně do domova ve 2.NP, děti jdou z haly do šatny a dále do herny. Hala je polověřejným prostorem, je přístupná veřejnosti (jako vstup na dvůr) v době, kdy funguje školka a stacionář. V hale je posezení, automat na kávu, mohou zde probíhat výstavy fotografií z domova a školky, případně zde může být zázemí pro dětské dny a akce na dvoře.

FASÁDA DO ULICE ZA KOSTELEM

podpoření významu ulice

- pilíře přes dvě patra
- zvýšení pultovou střechou
- větší prosklené plochy

BOČNÍ FASÁDA zadní cesta

- horizontální dřevěné obložení
- nižší plochá střecha
- méně otvorů (a menších)

HMOTA

Dům se přimyká k uliční čáre, tak aby čitelně definoval hranu veřejného prostoru, hmota domu a fasáda pak reaguje na různou důležitost ulic. Severní fasáda se obrací do významnější ulice Za Kostelem a je zvýšena pultovou střechou a pocitově solidními omítanými pilíři jdoucími přes 2 patra, druhé křídlo objektu, obracející se na severozápad má plochou střechu navazující na nižší část pultové střechy a fasádu obloženou dřevěnými lamelami.

Vstup se obrací do ulice Za Kostelem a v parteru ustupuje, aby vytvořil krytý vstup do haly a zároveň obytný meziprostor ulice a domu (lavička - pozorování ulice a parku, na rozhraní

KONSTRUKCE

Nosný systém domu je stěnový zděný s několika sloupy v místech potřeby většího rozponu (stacionář, hala, herna školky). Stropní deska je železobetonová a její standardní rozpon je 4850mm. Zastřešení objektu je částečně pultové (izolované na spodní straně, na horní straně je pak extenzivní zelená střecha), částečně ploché (extenzivní zelená střecha). Ve střední části traktů (chodba v 1.NP, koupelny ve 2.NP) je snížený stropní podhled, ve kterém vede vzduchotechnika a rozvody TZB.

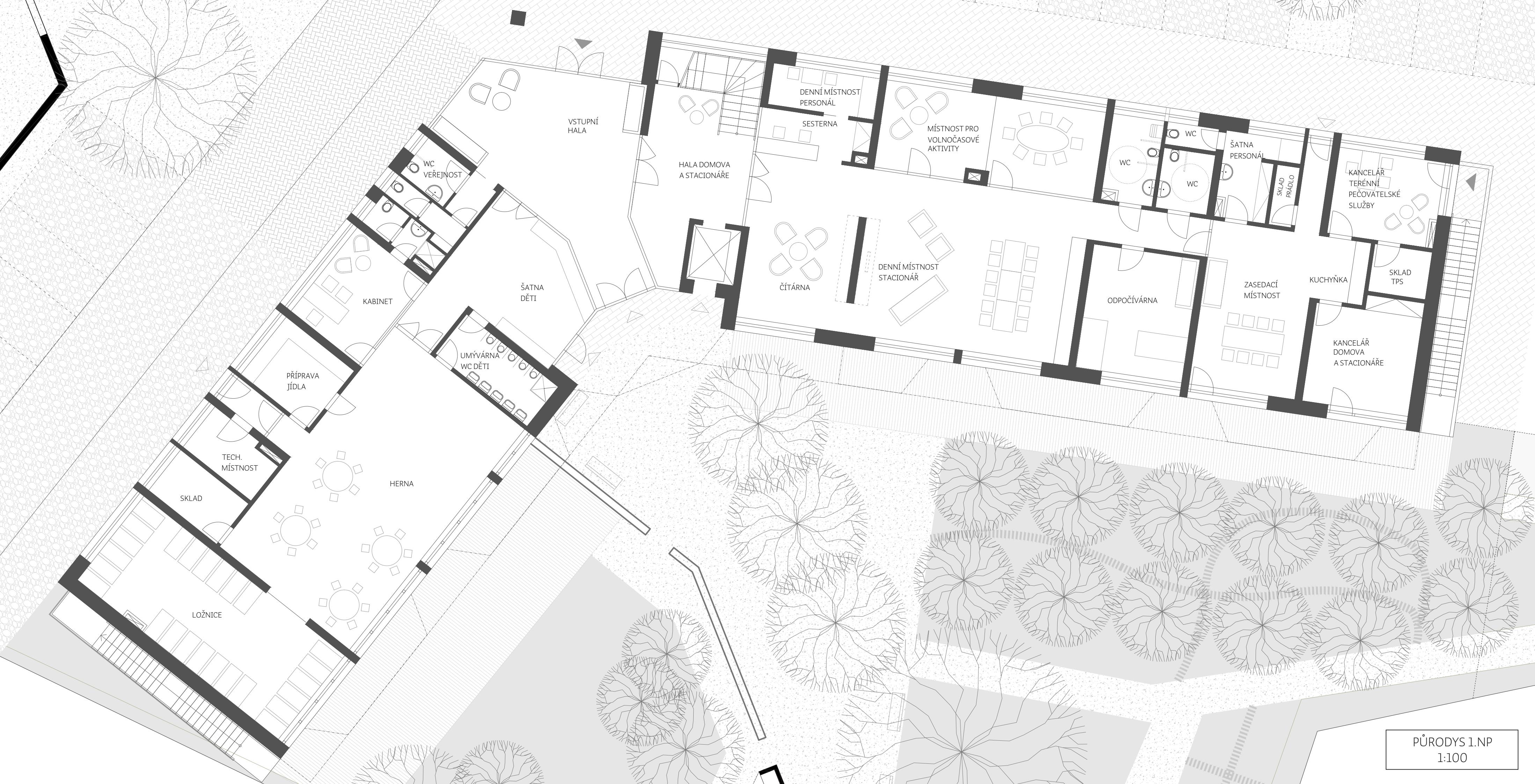
POŽÁRNÍ OCHRANA

Provozy v přízemí mají přímý únik do otevřeného prostoru, obyvatelé domova pro seniory ve 2.NP používají k úniku evakuacní výtah, případně evakuacní schodiště po stranách objektu (z důvodu zajištění možného úniku dvěma směry z každého místa).

DOPRAVA

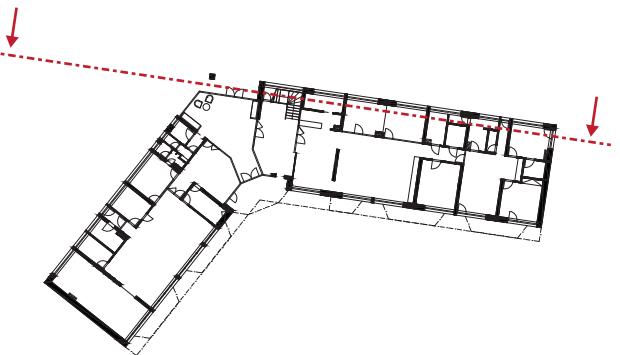
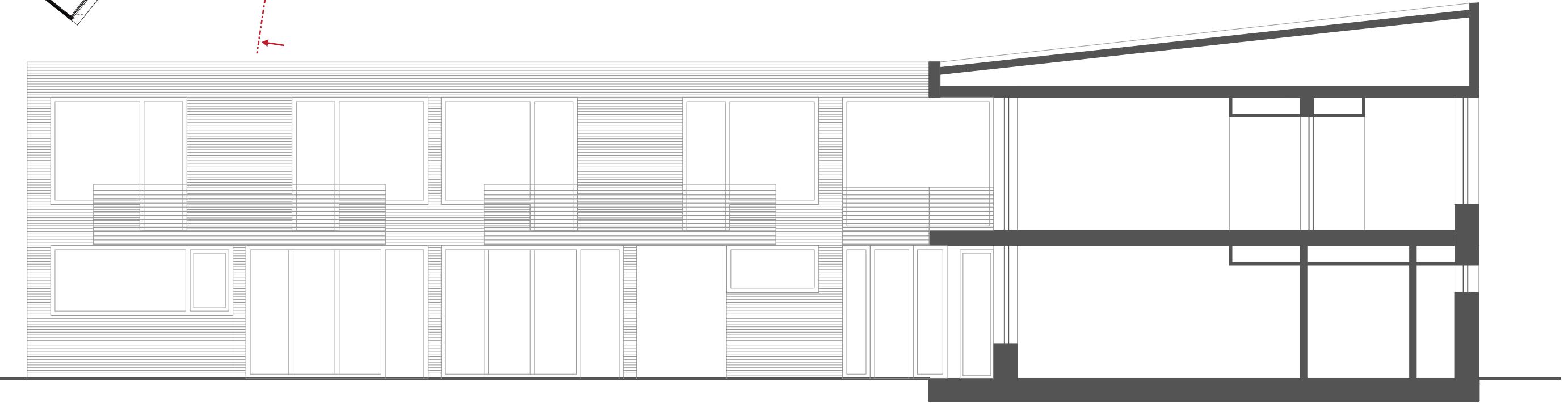
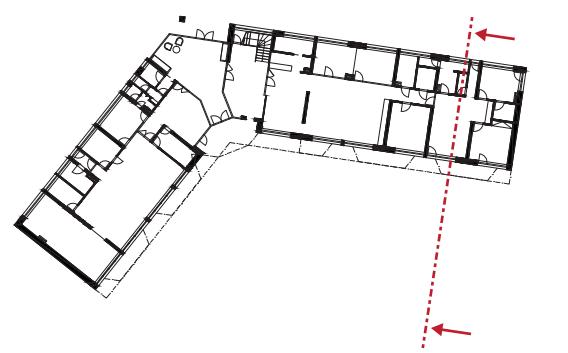
Parkování k objektu náleží uliční kolmé a to jak v ulici Za Kostelem, tak vedle dětského hřiště, jejich plné využití předpokládám zejména ráno a odpoledne pro školku a o víkendech pro domov pro seniory a DPS (návštěvy).

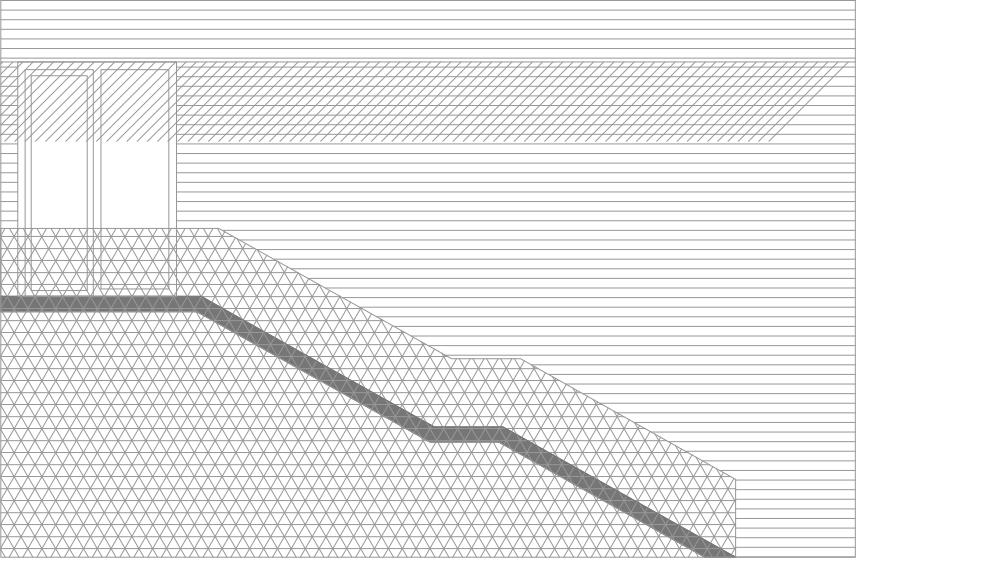
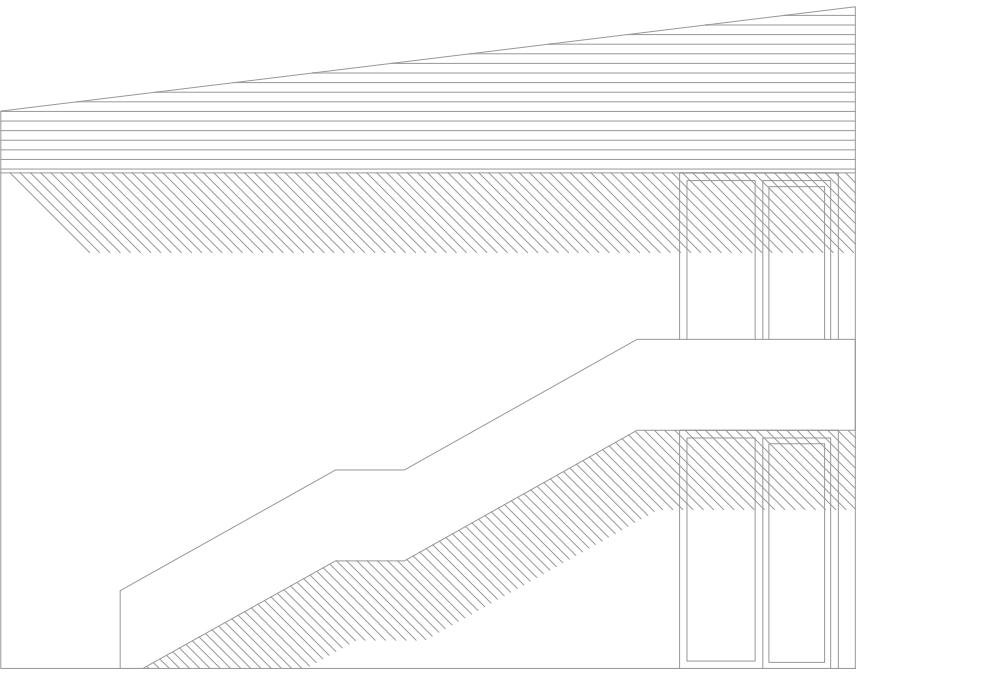

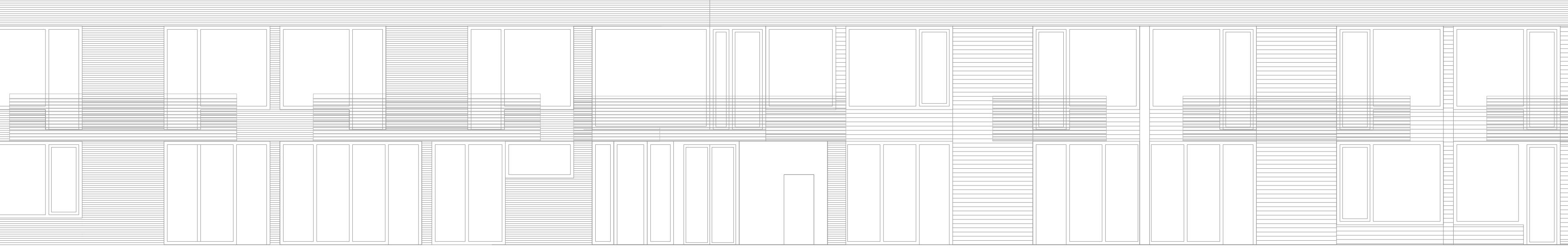
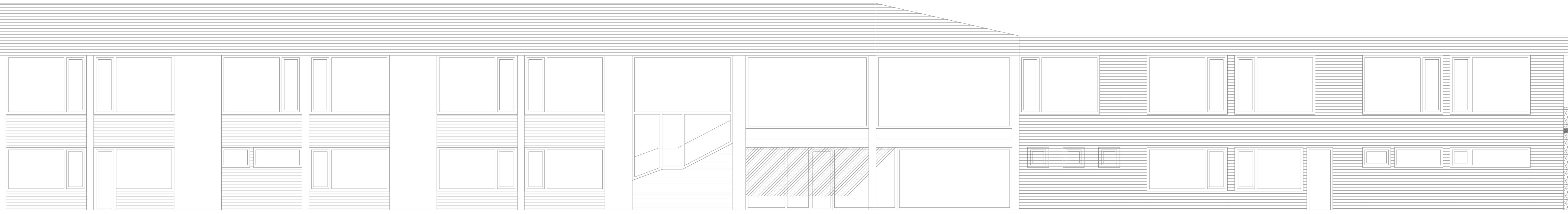
PŮRODYS 2.NP
1:100

ŘEZ A-A', ŘEZ B-B'
1:100

POHLED V
POHLED J
1:100

POHLED S+Z
POHLED V+J
1:100

4.2/ KOMUNITNÍ DŮM
DOSTUPNÉ BYDLENÍ
KOMUNITNÍ CENTRUM
KNIHOVNA

SPOLEČENSKÝ KONCEPT

V domě se potkávají obyvatelé dostupných (obecních) bytů s návštěvníky komunitního centra a knihovny, všechny 3 funkce mají oddělené provozy a zároveň možnost jejich propojení. Knihovna přitahuje děti i dospělé z celé obce - funguje jako místo, kde si mohou nejen půjčit knížku, ale i studovat, dělat úkoly, či si jen číst. Komunitní centrum umožňuje konání kroužků, přednášek, besed.

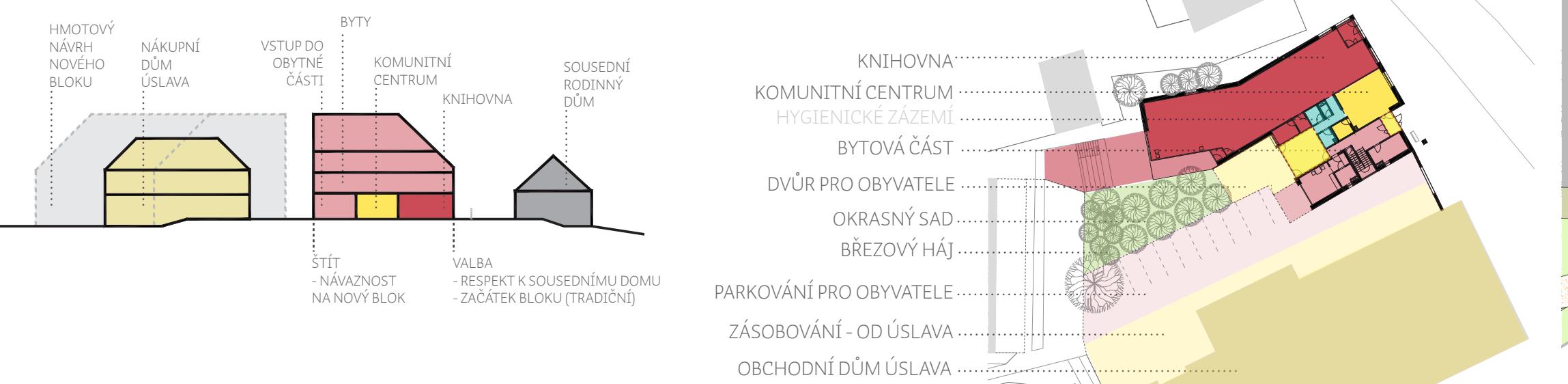
Pro obyvatele dostupných bytů je velmi snadné být součástí komunitní funkce domu. Navrhované byty mají různé velikosti, pro různou fázi života v níž se obyvatelé nacházejí, menší mohou sloužit pro jednotlivce či páry, větší pro velkou rodinu, případně jako vícegenerační bydlení.

PROSTOROVÝ KONCEPT

Vstupy do všech 3 provozů jsou z náměstí A. Němejce, podporují tak život na náměstí. Vstup do knihovny je v severní části domu a dále knihovnu procházíme skrz čítárnu, přes dětské oddělení, PC oddělení až do dospělého oddělení, které má návaznost na zahradu domu, kam lze jít z knihovny studovat či relaxovat.

Bytová část má spolu s komunitním centrem vstup v jižní části domu, máj společné zádveře a dále se jejich provoz dělí. Do komunitního centra vcházíme přímo do hlavní místnosti, kterou je možné propojit s knihovnou odsunutím posuvné stěny.

Obyvatelé bytů mohou využít kolárnu/kočárkárnu v přízemí, případně sklepy v 1.PP. V přízemí se nachází jeden bezbariérový byt (1kk), ve 2.NP - 2x1kk, 2x2kk, 2x3kk, ve 3.NP jsou částečně mezonetové byty - 3x1kk, 1x2kk, 3x3kk a 1x4kk

HMOTA

Dům vytváří uliční čáru, která se přibližuje historické stopě, zároveň dotváří současnou urbanistickou situaci (navazuje na obchodní dům Úslava a sousední rodinný dům). Dům má 2 klasická podlaží a 2 podkroví, hmotově tak navazuje na historickou zástavbu na náměstí, zároveň využívá prostor krovu pro bydlení. Střecha domu je sedlová s valbou na severní straně, snižuje se tam jednak kvůli respektu k sousednímu rodinnému domu a také valbovým náběhem naznačuje začátek nového bloku, jehož pokračování nabízí štít na jižní straně. Tento princip vychází z tradice na náměstí A. Němejce, kdy domy tvoří bloky ukončené valbovými střechami.

Knihovna vstupuje jako jednopodlažní hmota do zahrady, definuje dvůr, vytváří soukromí pro sousední rodinný dům i obyvatele komunitního domu.

VNITŘNÍ USPOŘÁDÁNÍ

Bytová část je obsluhována schodištěm - z 1. do 2.NP vede dvouramenné schodiště, které dále navazuje na jednoramenné schodiště ve schodišťové hale, z té jsou přístupny všechny byty na obou podlažích. Schodiště je prosvětleno transparentní stěnou na jižní fasádě. Ze vstupních prostor bytového domu je pak přístupná i společná kuchyňka orientovaná směrem do zahrady, tu byty sdílí s komunitním centrem. Knihovna má vlastní vstup v severní části domu, s komunitním centrem se dá propojit odsunutím posuvné stěny. Všechny 3 provozy sdílí hygienické zázemí v centru dispozice.

FASÁDA

Fasáda domu vychází z tradice na náměstí - je omítaná - světle béžová, okenní i dveřní rámy jsou z tmavého dřeva, šikmá střecha je pokryta betonovou červeně probarvenou krytinou a děšťová voda je svedena do zaatikového žlabu.

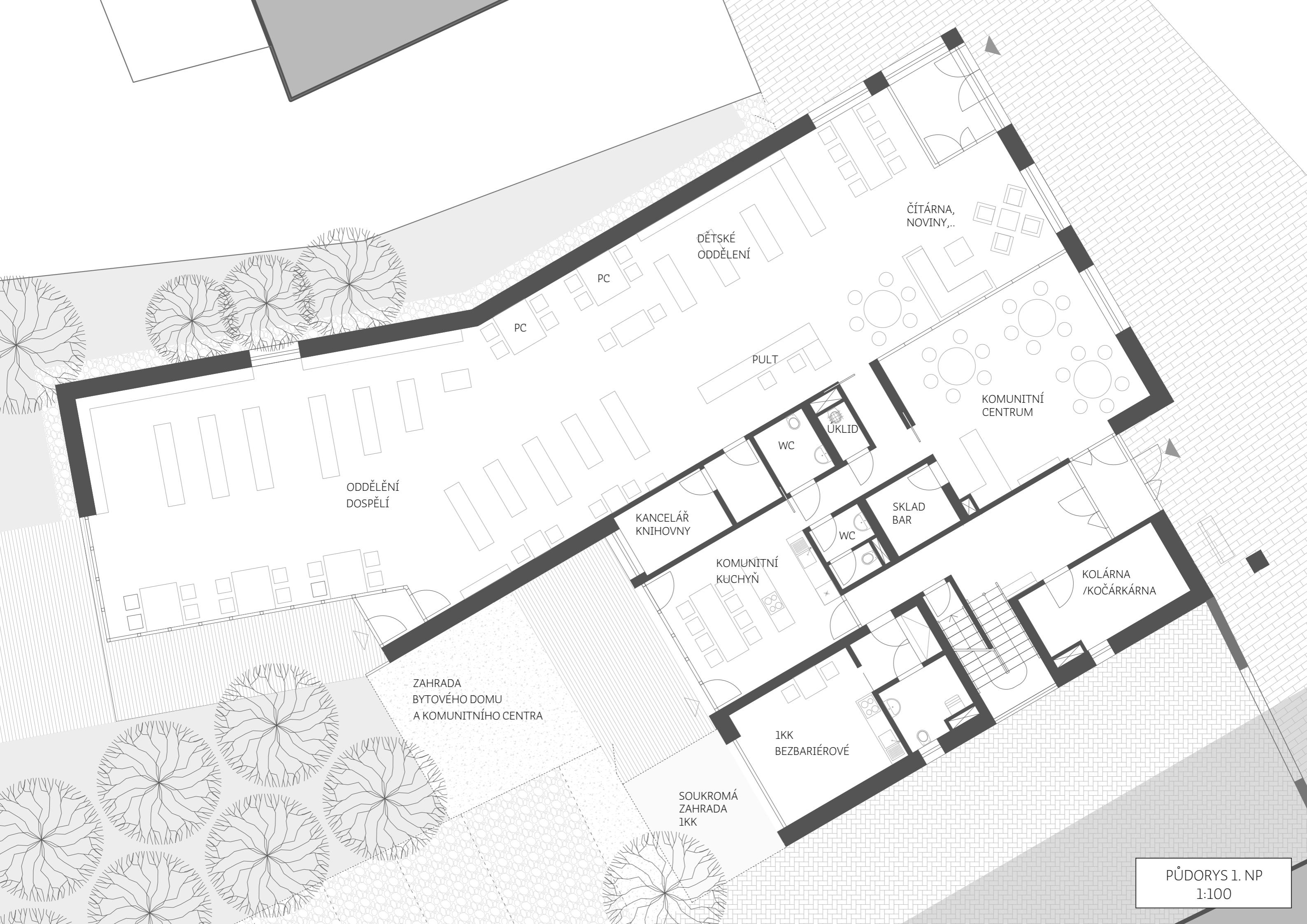
POŽÁRNÍ OCHRANA

Návštěvníci knihovny a komunitního centra unikají rovnou na otevřené prostranství náměstí. Obyvatelé bytové části domu unikají nechráněnou únikovou cestou (max. 20m - v projektu 18,6) také na náměstí.

DOPRAVA - P

K domu přijíždějí auta po vozovce na náměstí A. Němejce, parkují ve dvoře komunitního domu, odtud je zároveň řešeno zásobování obchodního domu Úslava. Návštěvníci knihovny a komunitního centra budou většinou přicházet pěšky, pokud budou přijíždět autem, předpokládám parkování na náměstí, které bude řešeno v rámci celkové revitalizace náměstí.

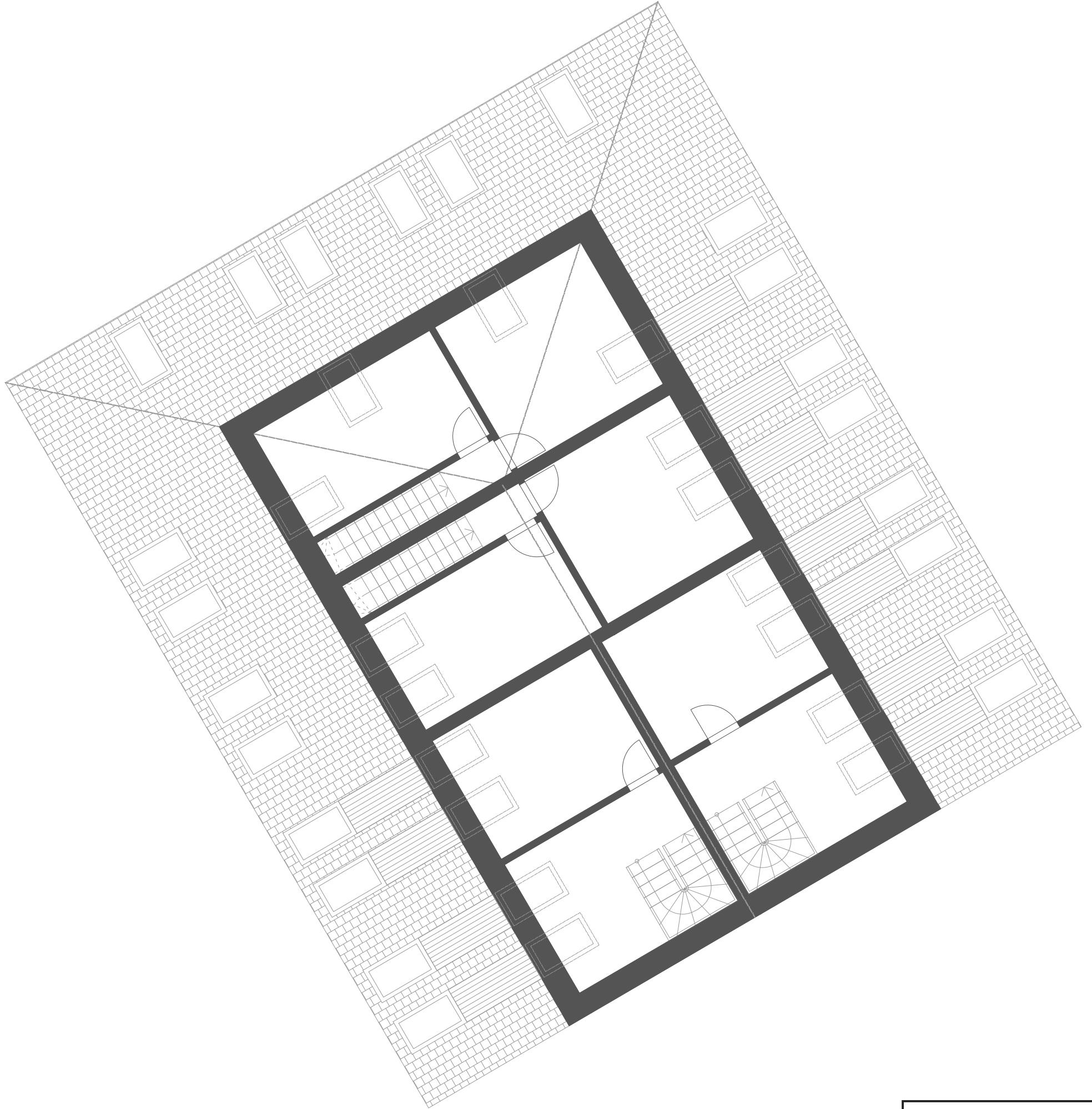
PŮDORYS 1. NP
1:100

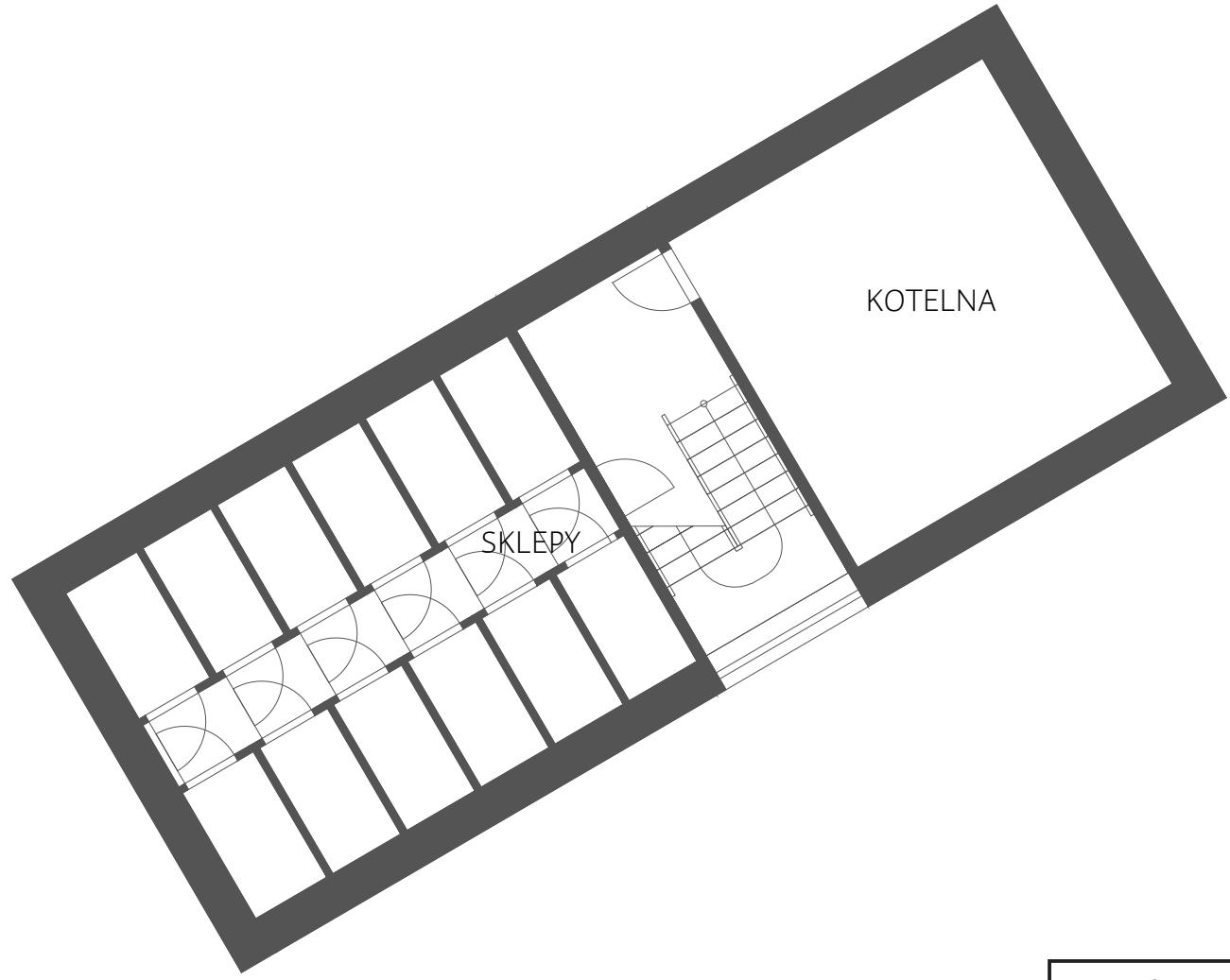
PUDORYS 2. NP
1:100

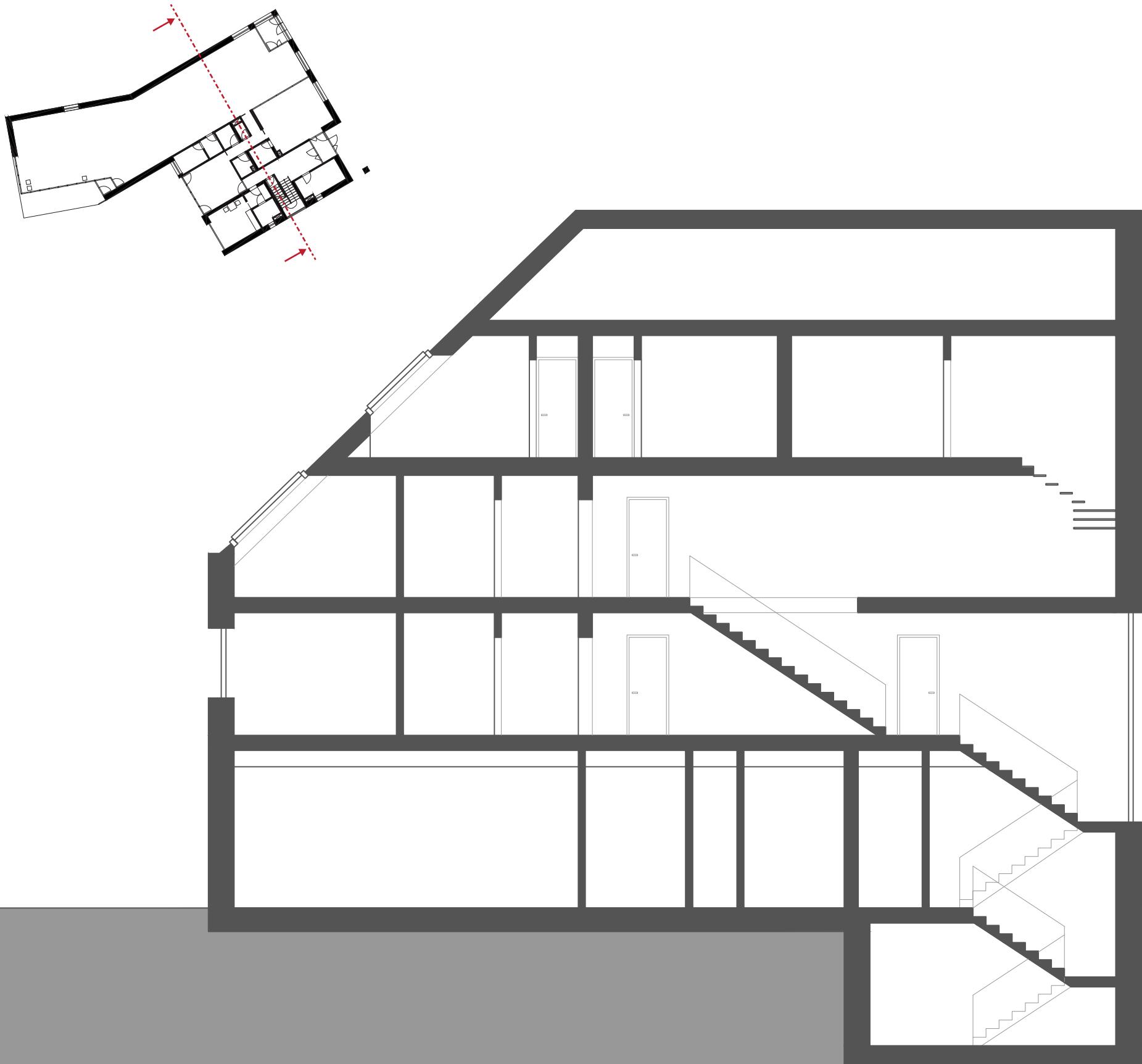
PUDORYS 3. NP
1:100

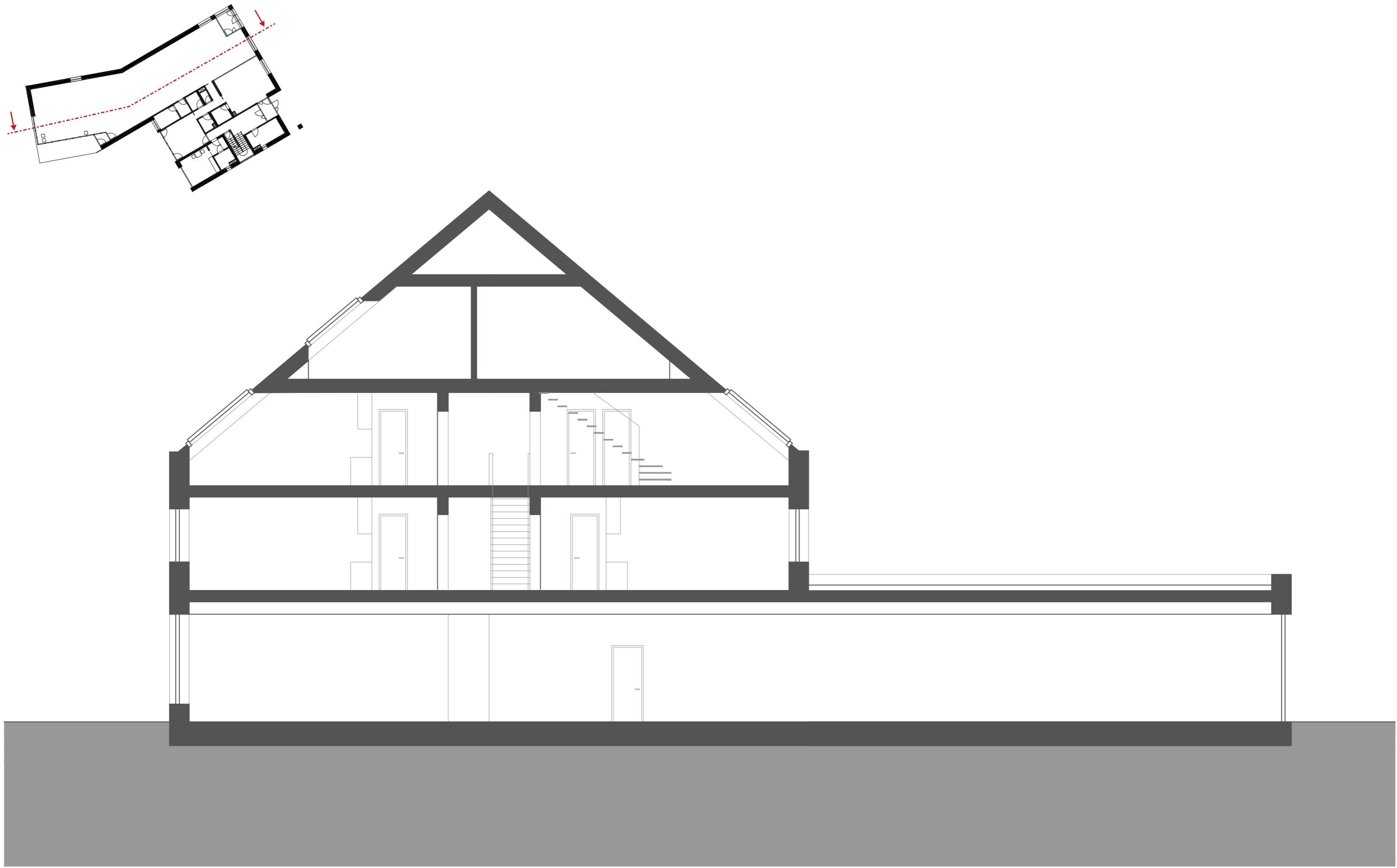
PUDORYS 4. NP
1:100

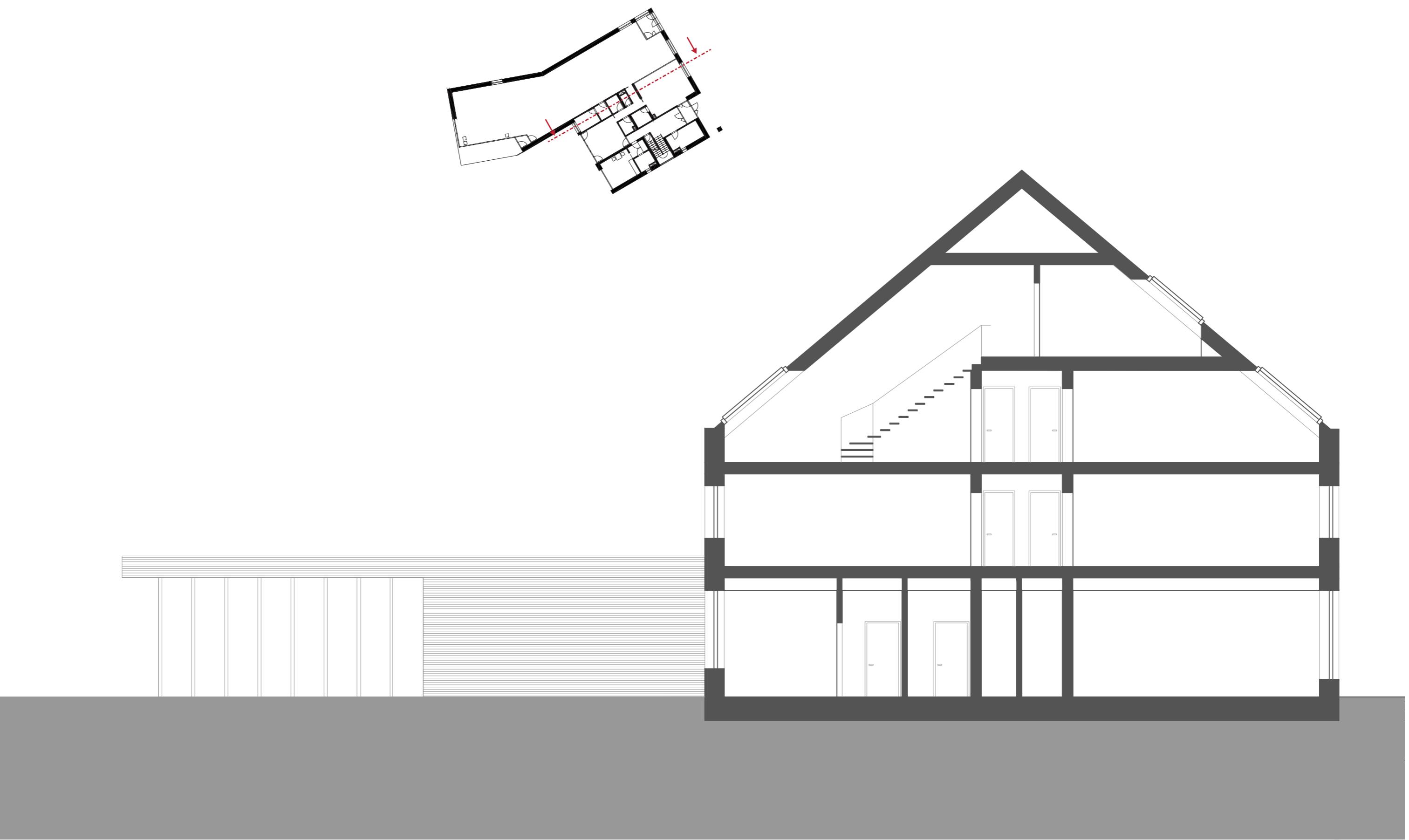
PÓDORYS 1.PP
1:100

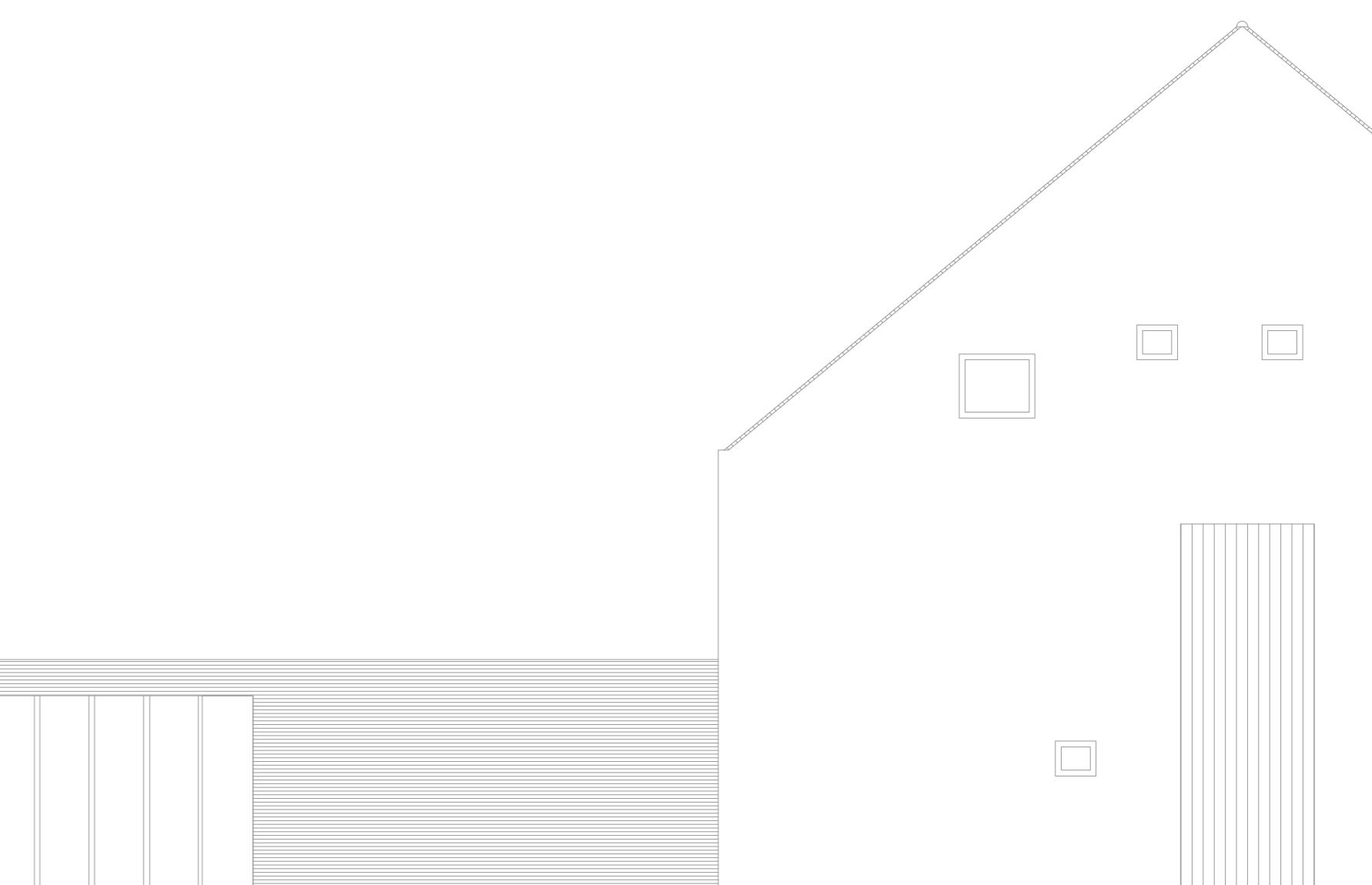
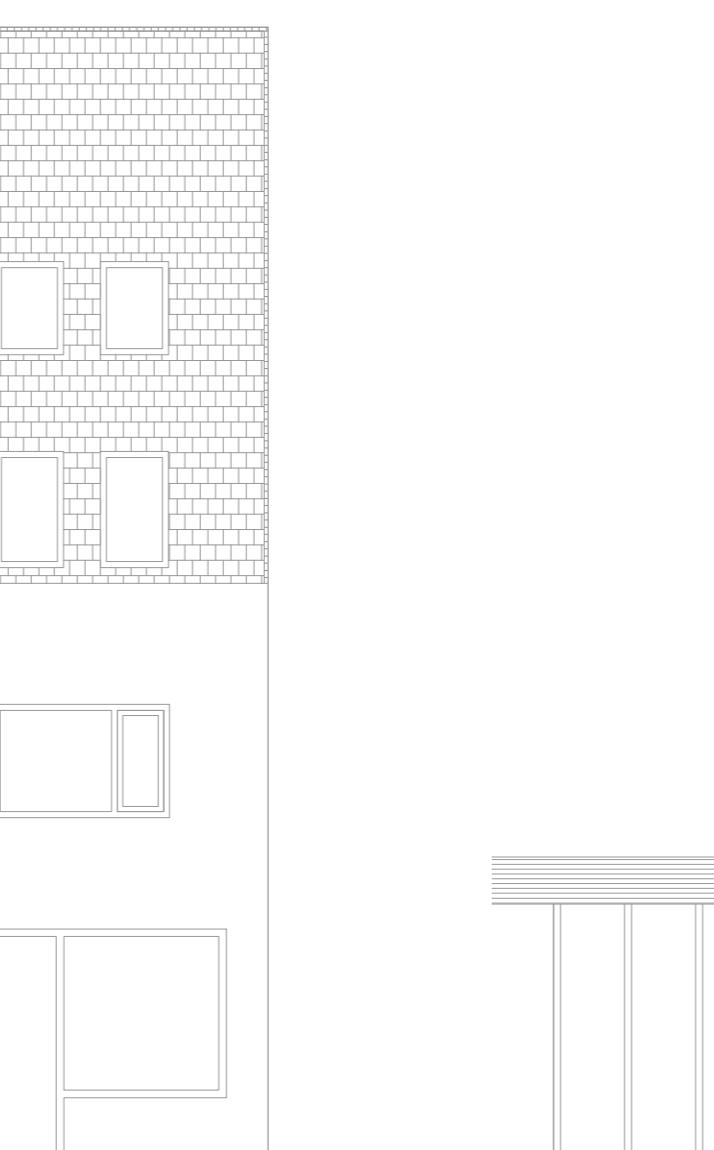
ŘEZ A-A'
1:100

ŘEZ B-B'
1:100

ŘEZ C-C'
1:100

VÁŇOVÁ, Lenka. Trendy v bydlení pro seniory. Praha: Fakulta architektury ČVUT v Praze, 2013.

HOLCZEROVÁ, Vladimíra. Volnočasové aktivity pro seniory. Praha: Grada Publishing, 2013.

GLOSOVÁ, Dagmar. Bydlení pro seniory. Brno: Era, 2006.

RHEINWALDOVÁ, Eva. Novodobá péče o seniory. Praha: Grada Publishing, 1999.

ZDARILOVÁ Renata. Metodika - bezbariérové užívání staveb.

URL: http://www.disparity.cz/data/USR_048_DEFAULT/VSB_metodika_bezbarierove_uzivani_staveb_text.pdf

ZDROJE